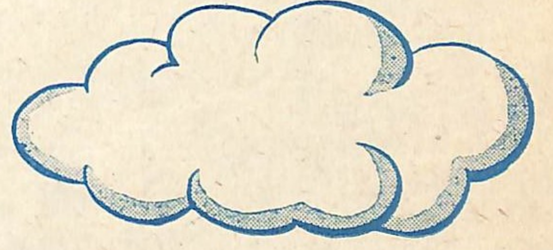
Akbaba

DÜŞÜNEN ADAM!

SOS

mim
uykusuz

büyük yaz çekilişinde

tekrar

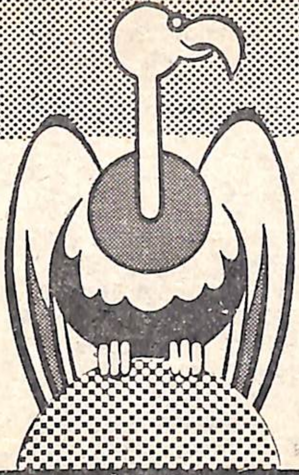
5

milyon

TÜRKİYE İŞ BANKASI

(Faal: 1722—53)

Akbaba

SİYASİ MİZAH GAZETESİ

BAŞYAZARI :
Yusuf Ziya Ortaç

SAHİBİ :
Ergin Ortaç

YAZI AİLESİ :

Aziz Nesin, Adnan Veli, Orhan Kemal, Rifat Ilgaz, Naci Sadullah, İlhan Selçuk, Selâmi Yurdatap, Nimet Arzık, Necdet Rüştü, Şemsi Belli, Salâhattin Kutlu, Burhan Esen, Kenan Akıncı, Reşit Aşçıoğlu, Vedat Saygel.

ÇEVİRGEN AİLESİ :
Vâ - Nû, Semiramis Aydınlık, Ergin Ortaç, Gülden Ortaç, Kudret Sinan.

KARİKATÜR AİLESİ :
Necmi Rıza, Turhan Selçuk, Nehar Tüblek, Cafer Zorlu, Mehmet Polat, Semih Balcıoğlu, Mim Uykusuz, Zeki Beyner, Burhan Solukçu, Şadi Dinççağ, Mıstık,

Yazı işlerini fiilen idare eden :
Kadri Yurdatap

Dizildiği ve basıldığı yer :
Akbaba Matbaası

Kapak baskısı :
Şaka Matbaası

Abone bedeli : Yıllığı 50, Altı aylığı 25 lira. Yabancı memleketlere yıllığı 100, altı aylığı 50 lira. Uçakla gönderilmesi istenen abonelerden uçak masrafı ayrıca alınır.

Fiatı : 100 kuruştur.

İDARE YERİ :
Divanyolu Klodfarer caddesi, No. 8 - 10
Daire : 3.
Telefon : 22 18 11

İLÂN FİATI :
Kapak içi, santimi 20 lira, iç sayfalar 30 liradır.

19 Mart 1964
Cilt : 6 — Sayı : 12
YIL : 42

Bu gazete Basın ahlâk yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

Dünyayı Büyüleyen Parmaklar

DÜN akşam, İdil Biret'i dinliyen mutlu insanlar arasında ben de vardım. Şan hangarını bin üç yüz kişi doldurmuştu: Hırıltılı öksürüklerini mendillerinde boğan ihtiyarlar, gözleri mücevherlerinden daha ışıklı tazeler, büyük adam bakışlı küçük çocuklar, yaş ayrılıklarını kaynaştıran büyülü bir hava içinde tek insan olmuştular. Arasıra gözlerimi salondaki yüzlerde dolaştırıyordum: Bir başka dünyanın yaratıklarıydı bunlar...

İdil'in «Harika Çocuk» ilân edildiği günleri hatırlıyorum. Şimdi «Olağanüstü istidatlı çocuklar»ı elinden tutan bu kanun, o zaman yalnız kızımızın adını taşıyordu: İdil Kanunu.

Bu kanunu çıkartan İsmet İnönü'dür. Devlet, onu baba kollariyle kucakladı ve İdil, bu sıcak ilgi içinde bütün umutları aştı.

İdil Biret, artık bir dünya şöhretidir. Fransa'nın, Almanya'nın, İngiltere'nin, Rusya'nın ve Amerika'nın kulaklarında onun unutulmaz sesi var.

Konserden sonra bir bahtiyarlığım daha oldu: Büyük dostum Kâzım Taşkent'le eşi, duygu ve sanat insanı sayın Ayşe Taşkent, İdil şerefine verdikleri aile ziyafetine eşimle beni de çağırmak lûtfunda bulundular. Sofrada yerim onun yanındaydı. Piyanonun başından bir tanrıça ağırlığiyle kalkan Biret, şimdi hafif, ince, şakacı bir çocuk-kızdı... Küçük ellerine, mini mini parmaklarına bakıyorum: O tuşlar üstünde görünmez kanatlarla bir mucize uçuşu yapan parmaklara... Bu parmakların ucunda dümdüz, kıpkısa tırnaklar vardı, törpülerle hançerleşmemiş, manikürsüz tırnaklar.

İdil Biret, konser verdiği her memlekette, eşit sevgiyle karşılaşmış. Bazılarına bir öncelik, bir üstünlük tanımasını istediğim zaman, bir hâtıralar geçidine daldı gözleri. Hepsi birdi onun için. İngiltere'de, Belçika'da, Almanya'da, İsveç'te, Norveç'te onu kucaklıyan sevgiyi biribirinden ayıramazdı. İnsan kalbi o kadar duyabilirdi ancak, o kadar sevebilirdi ancak... Ama iki ayrı, iki zıt memleket halkının içinde bıraktığı izler, anladım ki biraz daha sıcak, biraz daha derindir: Amerika'nın ve Rusya'nın...

Rusya'da yaptığı iki turnede yirmi beş konser vermişti İdil. Halk, her seferinde arabasını havaya kaldırmıştı. Konser salonu kapısından otel kapısına kadar, otomobilin tekerlekleri insan çevresi içinde dönmemiş, adım adım yürümüş, Moskova sokakları: «Yaşa Türk kızı» sesleriyle çınlamıştı!

Amerika'da karşılaştığı olay, dünyanın tüylerini ürperten bir trajedidir:

Boston'da, üç bin kişi salonu doldurmuş bekliyor. Dünyanın bir numaralı şöhretlerinden Erich Leinsdorf idaresinde, dünyanın bir numaralı orkestrasiyle konserini verecek. Tam sahneye çıkacağı dakikada Kennedy'nin öldürüldüğü haberi geliyor. Ne yapacaklardı şimdi?

Perde açılıyor, müdür sahneye çıkıyor ve hiçbir şeyden haberi olmıyan üç bin dinleyiciye büyük acıyı bildiriyor:

— Devlet başkanımız öldürüldü... Ben, babam öldüğü gün teselliyi musikide bulmuştum. Bugün de öyle yapacağız ve konsere devam edeceğiz...

İdil Biret, tek insanın dışarı çıkmadığı salonda konserini veriyor ve musikinin tanrısal tesellisi içinde halk, onu alkışlıyor, alkışlıyor, alkışlıyor...

Geçen hafta, Ankara'da verdiği konserde, bize ve dünyaya bir İdil kazandıran kanunun babası Sayın İnönü:

— Seni zayıf gördüm, diyor, İdil'e... Bir derdin mi var?.. Ne şikâyetin, ne isteğin olursa doğrudan doğruya bana yazacaksın...

Sonra, konuyu bir başka yöne çevirerek soruyor:

— Bir konser daha vermez misin?.. Bilet bulamıyan Ankara'lılar çok...

İdil Biret, dünya ile bağları olan, günleri programlaşmış bir kız... Olsun!

— Veririm paşam, diyor, ama bir şartla...

— Neymiş o şart?

— Konserin bütün geliri Kıbrıs'a yardım için olursa!

İdil Biret, eski deyimle elbet harika çocuktur. Ama onu batının bilgisi, batının metodu eline aldı ve bir dünya sanatçısı yaptı. Eşini balkanlarda aramayınız, Asya topraklarında aramayınız, İsviçre'de, Belçika'da, Hollanda'da, İsveç'te, Norveç'te aramayınız... Hiç mi yok yeryüzünde?.. Var: Rusya'da bir tane, Almanya'da bir tane var. İkisi de babası yaşında şöhretler... Amerika'daki ise büyük babası yaşında!

Tanrı bize bir İdil Biret verdi. Onu insanlık paylaşamıyor, ama biz ona hâlâ, hâlâ, hâlâ bir konser salonu veremedik. Program arası, beş dakika dinleneceği oda, havasız, ışıksız bir taş höcreydi. Oturduğu yer de kaskatı bir tahta sandalye!

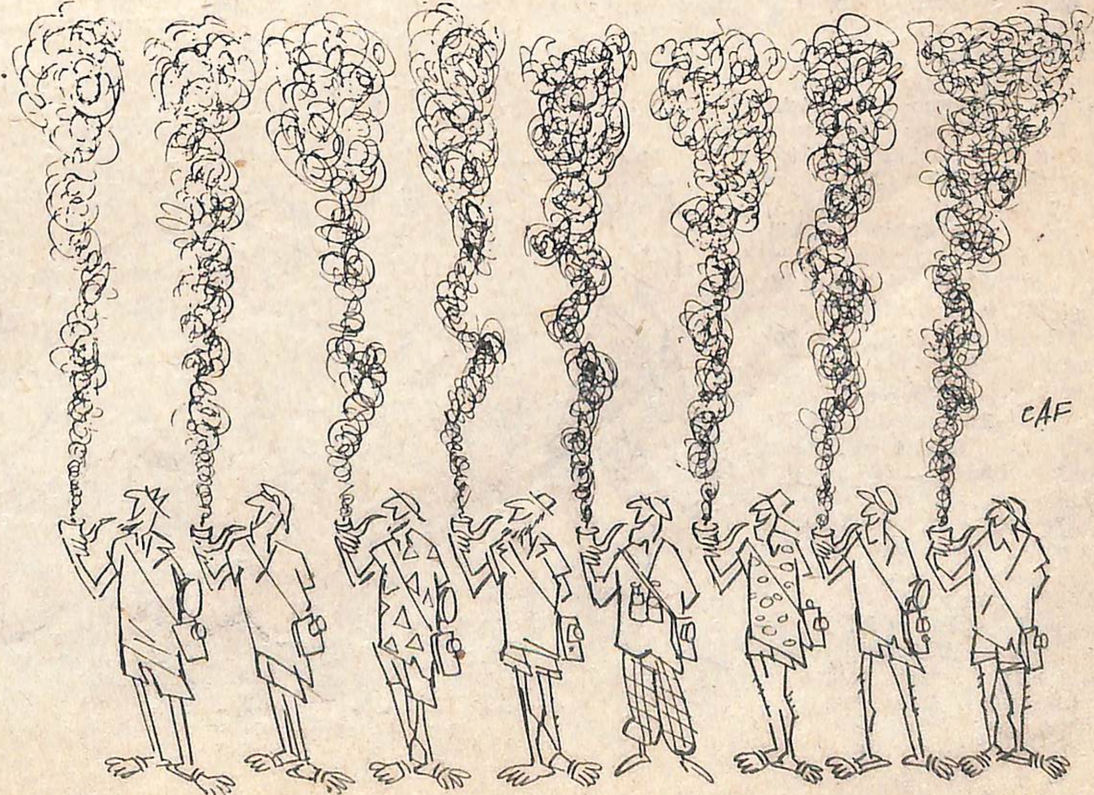
Gecenin, nefeslerle buğulanan karanlığına çıkarken, baktım: Bütün yüzler bahtiyardı: İdil'in vatandaşları oldukları için!

Ertesi sabah büyük, ünlü gazetelerimizi birer birer süzdüm: Hepsi baştan başa skandal kızı Mandy ile doluydu.

Ne basınımızla, ne politikacılarımızla, ne, ne, ne üniversitemizle ona lâyık vatandaşlar değiliz.

Yusuf Ziya ORTAÇ

İlgililer, Türkiye'nin kalkınması için turizm sanayiinin şart olduğunu söylüyorlar. — Gazeteler —

Turizm sanayii!

Bu Eve Gazete Giremez!

Aziz Nesin

ANKARA'da evlerinde geceyatısına misafir kaldığım, çok yakın bir arkadaşımdı. Birkaç yıldır görüşmemiştik.

Sabahları uyanır uyanmaz gazete okumazsam, başka iş yapamam; yılların alışkanlığı... Hizmetçiden gazete istedim, önce duymazdan geldi. İkinci isteyişimde, sesini çıkarmadan gitti. Ben onu gazete getirmeye gitti sanmıştım.

Biraz sonra arkadaşımın karısı geldi salona,

— Günaydın... dedi.

— Günaydın...

— Rahat uyuyabildiniz mi?

— Çok rahat...

— Gazete istemişsiniz?

— Evet...

Kadın fısıldıyarak,

— Bizim eve gazete girmez!.. dedi.

Ben de ona uymak için fısıltıyla,

— Neden? diye sordum.

Yine fısıltıyla konuştu:

— Eskiden her sabah üç gazete alırdık, şimdi almıyoruz... Altı aydır evimize gazete girmiyor.

Ben de yine fısıltıyla,

— Neye böyle yavaş sesle konusuvorsunuz? dedim.

Biraz da kulağıma eğilerek,

— Çocuklar duymasın diye... dedi.

Arkadaşım içerden seslenince kadın gitti.

Kahvaltı masasında arkadaşıma,

— Sizin eve gazete girmezmiş, öyle mi? dedim.

Gözleriyle çocukları işaret edip, parmağını dudağına götürdü: Sıssst!..

Biraz sonra çocuklar bahçeye oyuna çıkınca, arkadaşım,

— Eve nasıl gazete sokayım, dedi, başımıza gelenleri biliyor musun? Oğlum daha ikinci sınıfta, kız birde, en küçükleri de okula gitmiyor ama, evde kendi kendine okumaya başladı. Bir pazar günüydü, hepimiz evdeyiz. Biz pazarları beş gazete, başka günler de üç gazete alırız. Annem ütü yapıyordu. Oğlan,

— Haminne striptiz ne demek? diye sordu.

Annem,

— Sus bakayım, o ne biçim söz... Şimdi ağzına biber koyarım. Nerden öğreniyorsun o terbiyesiz lâfları! diye oğlanı azarladı.

Bana göre, çocukların bütün sorularına cevap vermeli, tabiî onların anlıyabileceği uygun bir biçimde... Hele çocukların soru sorma isteklerini körletmek çok yanlıştır.

Annemin sorusuna oğlan,

— Kimseden öğrenmedim haminne, dedi, gazete yazıyor... Striptiz yıldızı...

Annem,

— Sus diyorum sana!.. diye bağırıp gazeteyi oğlanın elinden aldı.

Anneme yavaşça,

— Şimdi daha mı iyi yaptın, dedim, çocuk büsbütün merak eder. Onların her sorusuna cevap verilecek... Anlatsana!

Annem,

— Daha neler? dedi, bacak kadar çocuğa bu yaşımdan sonra istriptiz mi anlatacak mışım?

Oğlan galiba annemle konuştuğumu sezdi, bu sefer bana,

— Baba, striptiz ne demek? diye sordu.

— Getir bakayım o gazeteyi bana!

Getirdi. Kocaman bir resim: Bir çıplak kadın, dizlerinin üstünde başını geriye atmış, yalnız önyerinde bir küçücük üçgen. Fotoğrafı da ta önden çekmişler. Anlatırken, öbür iki küçük de yanıma geldi:

— Bu resmi görüyorsunuz ya... Kadınlar elbiselerini böyle çıkarıp soyunurlarsa ona striptiz derler. Resimdeki kadın striptiz yapmış işte...

Bu sefer kız,

— Neye, ben kız değil miyim? En küçükleri bilgiçlik ederek,

— Aptal, dedi, sen daha küçüksün, büyüyünce yapacaksın striptizi...

Kız birden,

— Haminne sen de striptiz yaptın mı? diye sordu.

Annem bana,

— Öğret bakalım, öğret... diye bağırdıktan sonra başını sallıyarak mutbağa gitti.

Oğlum,

— Baba, dedi, neye soyunuyor kadınlar?

— Bu bir dans gibi bir şey...

— Erkek olmadan mı dans ediyorlar?

— Evet...

— Soyunarak?

— Oğlanlar striptiz yapmaz mı? dedi.

— Hayır, yalnız kadınlar yapar.

— Neden?

Ne diyeyim şimdi ben?

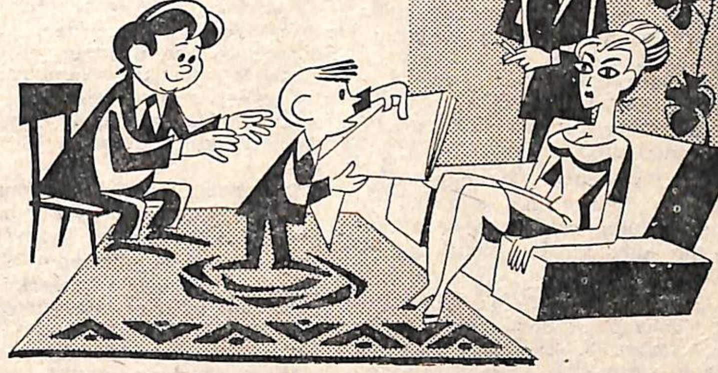
— Erkekler yapmazlar işte, dedim, yalnız kadınlar striptiz yaparlar da, ondan erkekler yapmazlar.

— Ben de yapacak mıyım striptiz?

Haminnesi,

— Daha neler!.. diye bağırdı.

— Sen yapmıyacaksın kızım... dedim.

— Evet...

— Ama şimdi hava soğuk...

— Onlar kapalı, sıcak yerde soyunurlar.

— Haa anladım, hamam... Küçük,

— Anne, sen striptiz yapıyor musun? dedi.

Karım,

— Sizin başka işiniz yok mu? diye bağırdı, hadi içeri!..

Hepsi bir yere dağıldı. Benim haberim yok, kıza haminnesi,

— Terbiyeli kadınlar striptiz yapmazlar, ayıp şeydir o... demiş.

Çocuğa hiç böyle şey söylenir mi? Yaşlı kadın işte...

O gece bize yemeğe misafirler gelecekti: bir rejisör, bir mühendis, bir de genel müdür olan üç arkadaşımla eşleri... Rejisör arkadaşımın karısı eskiden dansözmüş... Bu kadın için uygunsuz şeyler olduğu söylenirdi. Çok kıskanç olduğu için kocasıyla hep kavga ederlerdi.

Genel Müdür olan arkadaşımın evliliği bir başka türlü. Yanında memur olan evli bir kadınla suçüstü bastırıldılar, kadının kocası, evlenmeleri şartıyla dâvasından vazgeçti. Onlar da böylece evlendiler. İşin garip tarafı, Genel Müdürün eski karısı da bir evde suçüstü yakalanmış, adı gazetelere bile düşmüştü.

Genç mühendisin eşi de tanınmış bir film yıldızıydı.

Bilirsin ya, benim eskidenberi sinemaya merakım vardır. Biz dördümüz aramızda bir filmcilik şirketi kuracaktık. Ben senaryo yazacaktım, genel müdür arkadaşımla mühendis olan da sermaye koyacaklar, mühendisin eşi başrolü oynayacak, rejisör arkadaşım da filmi çevirecek, böylece ilk filmimizi elbirliğiyle ucuza getireceğiz. Bizim evdeki akşam toplantısı biraz da iş görüşmesi olacaktı.

Misafirler geldi. Daha sofraya oturmadık, salonda konuşuyoruz. Misafir hanımlar bizim çocukları seviyorlar. Kardeşim olacak is mi şu, benim büyük oğlan, rejisörün karısı olan eski dansöze,

— Teyze siz striptiz yapıyor musunuz? diye sormaz mı!..

Sanki öğretmişiz... Eski günlerini unutturmaya çalışan kadın bozuldu.

Ben hemen, sırıtarak,

— Hı hı hı... Bugün gazetede okumuş da... dedim.

Bu sefer kız,

— Ben büyüyünce striptiz yapacağım... dedi.

En küçük oğlan,

— Hiç de yapamazsın! diye bağırdı.

— Nedenmiş? Bal gibi de yaparım işte...

— Haminnem bana söyledi, kötü kadınlar striptiz yaparlarmış... (Yine o kadına sordu) Öyle değil mi teyze?

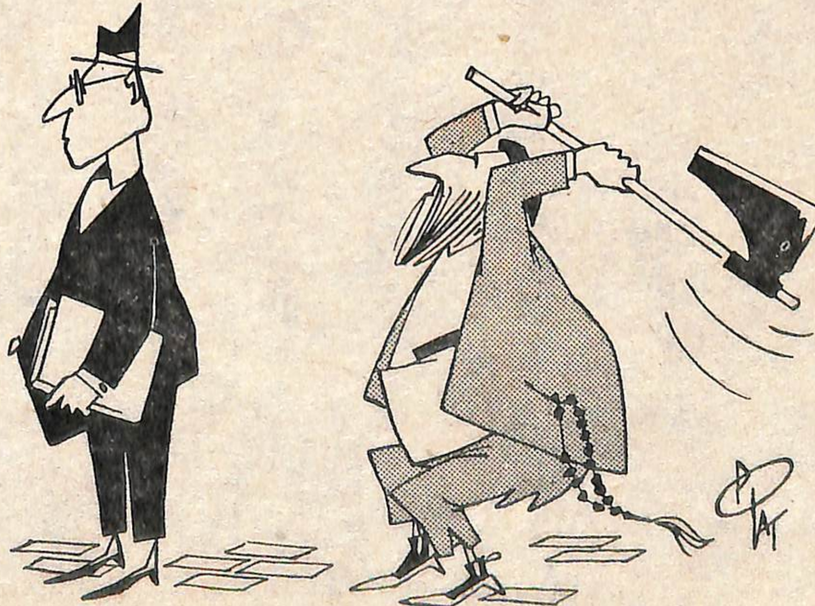
Çocuk gibi Allah cezalarını versin... Büyük oğlan,

— Ama baba, dedi, neden soyunduklarını söylemedin bize?

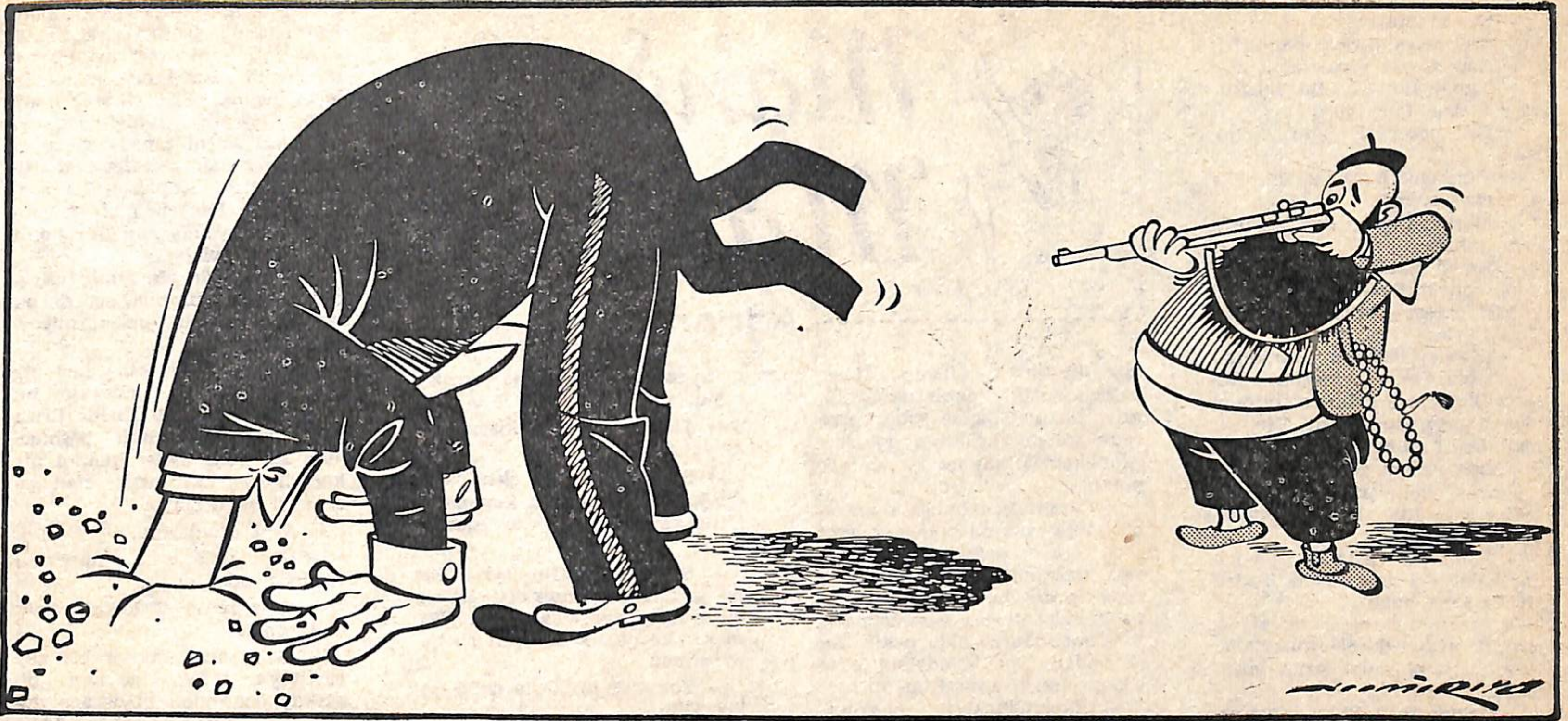
Genel müdür durumu kurtarmak için,

— Oğlum bu bir sanattır, dedi, yaa!.. sanat!.. Güzel kadınlar

İkiye bölünme tehlikesi ile karşı karşıyayız! — Gazeteler —

Yazısız

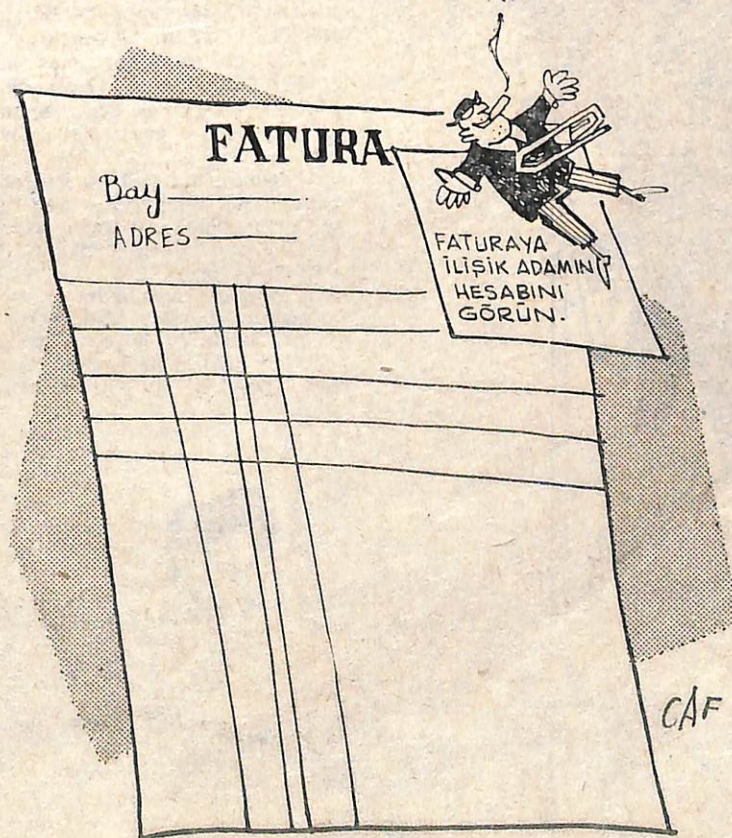

Devekuşu!

soyunur, başkaları da seyreder,
— Aaa, ayıp değil mi?
Genel Müdürün karısı bu sefer kıskanıp da, eski dansöze bakarak,
— Tabiî sanattır çocuğum, o işin de erbabı var, her kadın soyunamaz... diye lâf dokundurmaz mı!..
Ayıkla pirincin taşını...
Neyse efendim ben lâfı hemen döndürdüm, karım da çocukları öteye aldı, film işini konuşuyoruz. Biraz sonra kızım film yıldızı olan mühendisin karısına, elinde bir gazeteyle koşup,
— Kiralık kız ne demek? diye sormaz mı!..
Kadın kıpkırmızı kesildi.
Oğlan,
— Ben okudum, dedi, gazetede kiralık kızın hayatını yazıyor... Ne demek olduğunu biliyorum ben...
— Hadi be... Ben anlamıyorum da sen nasıl anlıyacaksın... Baba, ne demek kiralık kız?
Anlatmasam bir türlü, anlatsam bir türlü...
— Bazı kızlar vardır... Onları... Ş'aparlar... Yani... Kirayla alır... hani daktilo, sekreter filân var ya... İşte öyle... çalışırlar.
— İyi öyleyse... Kaça kadar okumak lâzım?..
Ben anlatıp dururken, oğlan bu sefer,
— «Uygunsuz vaziyet»... ne demek baba «uygunsuz vaziyet?» diye bağırdı.
Genel müdürün karısı az önce, dansöze lâf dokundurmuştu ya, bu sefer de eski dansöz,
— Yavrum, sen onu bu teyzene sor!.. diye genel müdürün karısını gösterdi.
Buz gibi soğuk bir hava...
Çocuk kısmı, eve bir misafir geldi mi, bir gösteriş merakına kapılıyor. Karım, o soğuk havayı gidermek için,
— Sofraya oturalım mı? dedi.
— Bilmem... Siz bilirsiniz... daha erken galiba...
Bunu söyliyen mühendisin karısıydı.
Annem, çocukları yandaki odaya götürdü. Biraz rahatladım. İçerden gürültüleri geliyor. O ağır havayı biraz yatıştırırken, oğlan koşarak geldi, elinde de bir gazete, birader, sanki öğretmişiz gibi, rejisörün karısına,
— Teyze, dedi, «Genelev» nasıl oluyor? Bak, burda resmi var...
Hemen,
— Gel bakayım buraya, dedim, gel ben sana anlatayım... Genelev...
Durumu kurtarmak için misafirlere de,
— Çocuk işte... dedim, meraklı oluyor. Gazetede ne görseler, ne okusalar soruyorlar.
— Anlatsana baba, hadi...
— Genelev de basbayağı bir evdir işte, yalnız o genelevdir...
— Bizim ev genelev mi?
Misafirler güldü, ben gayet ciddî,
— Hayır, dedim, bizimki özel ev...
— Yani anlamadım ki, nasıl oluyor genelev?
— Ben sana yarın anlatırım, hadi kardeşlerinin yanına git şimdi...
— Orda ne yapıyorlar baba?
— Ne yapacaklar canım, oturuyorlar, yatıyorlar... ev işte...
Bu sefer kız elinde bir gazete ilâvesiyle geldi, film yıldızına,
— Teyze, dedi, bak bu abla diyor ki...
— Hangi abla o?
Ünlü bir film yıldızının adını okudu gazeteden.
— Bu abla diyor ki «şöhretin yolu, rejisörün yatağından geçer» diyor.
Rejisörün karısı bütün kıskançlığıyla,
— Tabiî ya, dedi, rejisörün yatağından geçer...
— Neye rejisörün yatağından geçiyor baba?
— Kızım, sen bazı annenle yatmıyor musun?...
— Film yıldızının kendi yatağı yok da mı rejisörün yatağına yatıyor?
— Var kızım var... Var ama, olsun işte... Bazen geç kalıyor meselâ, yahut hastalanıyor filân...
— Beraber mi yatıyorlar yani...
— Canım neye yatmasınlar, ne var bunda?
— Üşüyor mu yani?
— Üşür de tabii...
Mühendisin karısı birden ayağa kalktı,
— Biz gidelim artık müsaadenizle... dedi.
— Aaa, nasıl olur? Aman... Yemek?
Rejisörün karısı,
— Alındı hanım... dedi.
— Aman ayol, ben neye alınayım, asıl alınan sensin, bir damla çocuk genelevi sormakla ne çıkarmış da öyle yüzünüz şey oldu birden?
Genel müdürün karısı da kalktı:
— Biz de gidelim artık...
— Hanımefendi rica ederim... Özür dilerim... Eğer bizim...
Üçer beşer dakika arayla çıkıp gittiler. Tabiî bizim film işi suya düştüğü gibi, üç arkadaş da darıldılar hem bize, hem birbirlerine...
Karım çocukları döğmeğe kalktı, zor aldım elinden. Döğmek daha kötü... İşte o günden sonra, eve gazete girmesini yasak ettim. Ben yazıhanede okurum gazeteleri. Gizlice eve getiririm, karım da gece yatınca okur... Bu eve gazete giremez beyim, giremez!

Aziz NESİN

20 milyon liralık naylon fatura yakalandı. — Gazeteler —

Yazılı!

Mandy de Mandy!

Adnan VELİ

— Alô.. Buyurun..
— Neresi orası?..
— Siz neresini aroorsunuz?..
— Ben Berc'i arıyorum..
— Hangi Berc'i?.. Bu telefonda iki tane Berc vardır..
— Ben pezevenk Berc'i arıyorum..
— Pezevenk Berc ben'im.. Bir arzunuz vardır?..
— Berc yahu!.. Sen misin?.. Ben Şakir..
— Hangi Şakir, beyim?..
— İzmir'li Şakir yahu!.. Hani yılbaşı gecesi gelmiştik ya sana, Ziya beyle..
— Haaaa, tanıdım tanıdım.. Nasılsınız Şakir beyciğim?.. Sesiniz biraz ince gelinces, birdenbire ağnıyamamışımdır. Ne zaman teşrif oldunuz?..
— Dün akşam geldim..
— Hoş gelmişinizdir.. İstanbul'da kaç gün kalmayı münasip görürsünüz?..
— Valla, bir hafta on gün kadar kalacağız ama, bu iş bizden ziyade sana bağlı...
— Eğerkim bana bırakırsanız, sizi altı aydan öncesi yollamam..
— Yooo, o kadar uzun boylu değil..
— Gelmiş iken, kalın biraz canım..
— İşte, dedim ya.. Sekiz on gün kadar kalacağız ama, sen de bizi memnun edeceksinn yani..
— Memnunluk da lâftır beyim?.. Sizi cennete bilem sokarım.. Berc demişler benim adıma..
— İşte biz de zaten, ona güvenerek geldik..
— Evel Allah, elimizden ne gelirse yapacağıma inanasınız. Sizi memnun etmeden katıyen yollamıyacağımı bilirsiniz..
— Onu biliyoruz tabii.. Yalnız bu sefer başka bir ricamız var..
— Bilirim Şakir beyciğim.. Sen Şükran'dan vazgeçmezsin..
— Yooo hayır.. Şükran falan değil..
— Ya kime heves edersin?..
— Paradan yana çekinme Berc.. Para tonla.. Yalnız ki, sen bizim bu dediğimizi halletmiye bak..
— Söyleyiniz bakalım.. Nedir arzunuz?..
— Senin anlıyacağın, bizim arzumuz Mandy..
— Kimi dediniz?..
— Mandy, Mandy..
— Şu İngiltera'dan gelen kızı deorsun?..
— Hah tamam.. İşte onu..
— Hah hah hah.. Pek hoşuma gitti bu lâfın, Şakirciğim.. Sabahtanberi dokuz telefon olmuştur Mandy için bana..
— Bizi herkesle bir tutma yani.. Bunca zamandır seninle iş görüyoruz..
— Yooo, katiyen.. Sizi yabancı saymam ben.. Lâkin, Mandy meselesi kolay iş değildir..
— Canım, sen eskiden beri atıp tutardın. «Bana sokakta, istediğiniz kadını gösterin, yirmi dört saat de müsaade edin» derdin.. Ne oldu o lâflar?..
— He, gene de öyledir. Bu Mandy dedikleri İstanbul'a gelinces, helbettekim enterese olmuşumdur. Yeşilköy'e dört adam yerleştirmişimdir ki, Mandy uçaktan inince, bir fırsatını bularak yanına sokulsunlar ve benim telefon numarası ilen adresimi bir kâğıda yazdıktan sonra kızın eline sıkıştırmaya gayret edip böylecene Mandy ilen bir rölasyon kursa idim, çok kıyak olacağıdı.. Lâkin Mandy'nin geleceğini haber alıncas, Eleni beş adam birden yollamış.. Madam Roza iki pezevenk yollamış.. Katine üç pezevenk yollamış. Nermin iki tane yollamış.. Hacer kaltağı da iki pezevenk yollamış.. İstanbul'da ne kadar pezevenk varsa, Yeşilköy'e doluncas işler karma karışık olup çıkmıştır.
— Canım İstanbul'da topu topu onbeş tane mi pezevenk var?.
— Yoooo, yağnış ağnamıyasın.. İstanbul'da sürü ilen pezevenk vardır da, iş çıkaran pezevenk azdır demek istemişimdir..
— Sonunda ne oldu peki?.. Senin adamların Mandy'nin eline kâğıdı sıkıştırabilmişler mi?..
— Yapamamışlar enayiler.. Mandy'nin yanındaki herif vardır ya, Carvello adında?.. O herifin suratına bakıncas, suspus olmuşlar..
— Herif karıyı kıskanıyor muymuş?. .
— Sözde sevdalık ilen bağlıdır karıya.. Ama ben inanmam.. Bana kalırsa, bu ticaret meselesidir..
— Sen lâfı uzattın Berc!. Biz iki arkadaş, İzmir'den kalkıp bu iş için İstanbul'a geldik.. Burada bize dokuz dereden su getiriyorsun..
— Yok vallahi.. Öyle değil Şakir'ciğim..
— Yani, senden ümidi keselim mi demek istiyorsun?..
— Hayır, onu demoorum.. Üç gündür ben bu işin peşindeyim.. Tabii karının otelini ve gazinoyu her taraftan sarmışızdır. Lâkin bu iş olsa bilem, biraz masraflı olacağını bilmelisin Şakir'ciğim..
— Yahu, bunun tarifesini gazeteler yüz sefer yazdı. Onbeş İngiliz lirası imiş.. İngilizi kırk liradan tutsan, gene altı yüz lira eder.. Hadi diyelim ki, İstanbul'a geldi diye harcı masrafı var, damga pulu var, kaydiyesi var, bilemedin bin kâğıt olsun..
— Değil Şakir'ciğim, değil... Bak sana bir lâf diyeyim. Namussuzum bu sabah Ankara'dan bir tanıdık müşteri telefon çekmiştir.. Sizden eyi olmasın, çok temiz bir arkadaştır.. Üç bini, gözü kapalı veroor da, harcını masrafını da kendi üzerine aloor.. Hani biraz daha dişini sıksa, beş bini rahat verecek..
— Amma da yaptın be Berc!.. Neredeyse onbin diyeceksin..
— Yoooo, sakın şaşırmıyasın.. Helbettekim öyledir.. O Mandy'nin odasına girmek için, kaç tane köprüden geçeceğini bilirsin?..
— Canım, biz seni bu işin erbabı olarak tanıyoruz.. Sen de böyle mızıkçılık yaparsan, o vakit Pangaltı'daki Agavni ile iş göreceğiz..
— Şişman Agavni'dir ki söyloorsun?.. Güleyim biraz.. O Agavni Taksim'in köşebaşı pezevenkleri ilen sidik yarışı yapamaz.. Değil ki en birinci aristokrat ve sosyete pezevengi Berc ilen boy ölçüşecek.. Bak Şakirciğim, şu lâfımı çok eyi bilesin ki, benim hizmet ettiğim adamların bir listesini çıkaracak olsam, Ankara'yı temelinden oynatırım.. Beni kime sorarsan sor, her zaman şerefim ilen iftihar olurum.. Kapkaççı işi arama bizde.. Berc ilen bir tefa iş gören, bal yemiş gibi, bir hafta damağını şaplatır..
— Onun öyle olduğunu biliyoruz canım.. Ama bak, sen de bu işte bize kolaylık göstermiyorsun..
— Canımın içi, sana her bir şeyi ağnatoorum.. Eğerkim bu iş olursa, anca 100 İngiliz lirası ilen olur.. Ben karının peşindeyim. İki güne kadar belkim bir kombinezon hazırlarım.. Sen gene ayni oteldesin?..
— Ayni oteldeyim..
— He, öyle isem numaran vardır bende..
— Ama senin söylediğin fiyat bizi açmaz..
— Bak sana başka bir şey söyliyeyim. Sen ne için bu Mandy üzerinde böylecene duroorsun?.. Bu karının bacakları kalındır. Derisi de hiç makbul bir cilt değildir. Sana namusum ilen yemin ederim ki, İstanbul'da en az elli tane Mandy vardır ki, sana getirebilirim.. On altıdan başlıyasın, ellibeşe kadar her çeşidini buluruz..
— Onlar başka.. Ama biz bu Mandy için kalkıp geldik..
— Sana bir Hicran vardır, onu getireyim. Mandy onun eline su dökemiyeceğini bilmelisin.. Ankara'dan bir müşterime bu Hicran'ı bir tefa vermişimdir de, herif bu yaz evini ipotek edip de tekrar geleceğini ve Hicran ilen bu yaz beraber geçireceğini karar vermiştir.
— Hicran'a boş ver şimdi.. Mandy de Mandy..
— Bir Türkân vardır ki, bu da yenidir.. Onu vereyim ister isen?..
— Mandy de Mandy..
— İlle İngilizi istersin, öyle değil?..
— Mandy de Mandy..
— Valla Şakir'ciğim, nasıl yapalım, bilemoorum ki.. Bana iki gün müsaade edesin.. Zaten başkalarına da sözüm vardır. Üç dört tanesini bir araya getirinces, belkim tarifede bir kolaylık yapabiliriz..
— Yaşa be Berc..
— Yalnız ki, sen kırbaç ilen karı dövebilirsin?..
— Döveriz helbet..
— Aynalı odada yatabilirsin?..
— Yatarız helbet..
— Öyle isem işler biraz kolaylanoor.. Haydi, numaran bende yazılıdır.. Ben seni iki gün sonram ararım sultanım..
— Bak sana güveniyorum haaa!.. İstanbul'dan eli boş dönmiyelim..
— Bir çaresini bulacağız helbet.. Merak olmıyasın.. Ben seni ararım..
— Peki, ben de senden haber bekliyorum. Unutma haaa!.. Mandy de Mandy!..
— Güle güle tosunum.. Yanaklarından öperim..

Berc telefonu kapadıktan sonra, kendi kendine mırıldandı:

— Bu Mandy karısı İstanbul'a gelinces, burasını hiç görmemiş de, «İstanbul'un sokaklarında develer dolaşoor sanmıştım» demiş idi.. Doğrudur bu lâf.. İstanbul'un sokaklarında işte böyle develer dolaşoor. Afferim karıya ki, görmeden bilmiştir..

— Bay politikacımızı saygı ile takdim ederim!..

7 gün

PAZARTESİ :

Kasaplar etin kilosunu on liraya çıkarınca, İzmir'de 164 bin işçi ete boykot ilân etmiş: Sekiz buçuk lira gündelikle on liraya et yenmez diye...

Çoktandır, çalışanlarla çalıştıranlar birbirlerini yemeğe başladıklarından, kasaba minnet etmiye de pek ihtiyaçları yoktu!

Şimdi İzmir'de etin kilosu yedi liraya düştü diye yazıyor gazeteler...

Demek, hayatı ucuzlatmak için iktisatçıların bulamadıkları çareyi işçilerimiz buldu.

İster misiniz yarın sebzecilere, öbür gün manavlara, daha öbür gün bakkallara, daha daha öbür gün de terzilere, kunduracılara boykot ede ede, İzmir Türkiye'nin ucuzluk bölgesi olsun.

Anlıyorum, anlıyorum: Bizim işçilerde iş var!

SALI :

Baktılar ki «Bütün dünya işçileri birleşiniz» diye edebiyat yapmakla artık işler yürümüyor.. Baktılar ki, fakiri zengin yapacaklarına, zengini fakir yapmakla artık işler yürümüyor.. Baktılar ki, ağızları tıkamakla, kalemleri kırmakla, insanları fırınlamakla artık işler yürümüyor.. Baktılar ki, cartla, curtla artık işler yürümüyor ve Amerikadan buğday gelmezse aç kalmak tehlikesi var, propagandaya bir başka yön verdi yoldaşlar:

İzvestiya gazetesi, Rus kızlarını ve kadınlarını giyimde, kuşamda, göz, dudak, boyamakta dünya kadınlariyle yarışa dâvet ediyor!

Demek, atom yarışından, füze yarışından sonra seksapel yarışı.

İşte, dünay için asıl tehlike şimdi başlıyor: Haraşoların hücumuna bizim Baltacı bile dayanamamıştı, değil mi?

ÇARŞAMBA :

Gazetelerde bir Kayseri telgrafı okudum... Dikkat ediyor musunuz, Kayseri, eskiden de meşhurdu: Halkının zekâsiyle, pastırmasiyle.. Ama, son yıllarda politik bir önem aldı bu vilâyetimiz: Suikastçı bile oradan geliyor.

Şimdi de Tomarza sağlık merkezinde, kaymakamdan tutunuz da sorgu hâkimine, posta müdürüne, baş hekime ve iki de hemşireye kadar nice er ve hatun kişinin katıldığı bir oturak âleminden bahsedilmekte...

Bize öyle geliyor ki, bu işin en kötü tarafı ismi...

Şu içki ve eğlence toplantısına «Balo» yahut «Kokteyl parti» denilse baskın yapmak, tahkikat açmak, gazetelere telgraflar çekmek kimin aklına gelirdi ki?..

PERŞEMBE :

Gazeteciler İnönü'ye sormuşlar:

— Paşam, Yunan Başbakanı «Türkiye Kıbrıs'a çıkartma yaparsa harbi göze alırız» demiş. Ne buyurursunuz?

İnönü'nün cevabı şu:

— Her haber için karşılıklı yarışa kalkarsak ortada münasebet diye bir şey kalmaz!

Bu, yalnız sinirlerine hâkim büyük bir devlet adamının sözü değildir. Soyadını, Yunan'lıları iki kere perişan ettiği yerden almış büyük bir kumandanın da sözüdür!

CUMA :

Eve hırsız girer, anlarım. Apartmana, dükkâna, hattâ bahçeye, bostana, hattâ fabrikaya, hattâ bankaya, hattâ hattâ camiye bile girer, onu da anlarım. Dolap açar, kasa kırar, yükte hafif pahada ağır ne bulursa yürütür...

Ama biz hırsızlıkta da pek ileri gittik son yıllarda... Geçerken görmüş, yahut gazetelerde okumuşsunuzdur: Kabataş caddesindeki o güzel çeşmenin bronz parmaklıklarını kesip götürdü hırsızlarımız... Bu parmaklıklar bir kiloluk, on kiloluk şeyler değil. Kesmek, sökmek, taşımak için hem zaman ister, hem kuvvet.

Bu şaşkınlığımız geçmeden bir de baktık ki, hırsızlarımız yeni bir başarı göstermişler: Uludağ vapurunun... Evet efendim, Uludağ vapurunun dümenini çalmışlar!

Eğer bir sabah gözünüzü açınca Kız Kulesi'nin yerinde yeller estiğini görürseniz hiç şaşmayınız.

Zengin köylüye tramvay satan, Sülün Osman artık pabucun dama atıldı. Bak, analar ne hırsızlar doğuruyor!

CUMARTESİ :

Gazetelerde bir «Diba»dır gidiyor: Diba geldi, Diba gitti, Diba doğurdu, Diba güzelleşti...

Diba kim kuzum?

Bizim arkadaşlara göre İran Şahı Rıza Pehlevi'nin zarif eşi...

Ama onun adı, Diba değil, Farah'dır. Diba, babasının soyadı, aile adı, Farah'ın genç kızlık adı: Farah Diba...

Evlendiği günden beri, kraliçenin ismi Farah Pehlevi'dir.

Haydi diyelim ki genç arkadaşlar, bunu bilmiyorlar. Ama bu gazetelerin yazı işleri müdürleri, gün görmüş musahhihleri de mi yok?

Musahhih dedim de aklıma geldi. Molla, İran camiinde İslâm tarihinden bahsederken:

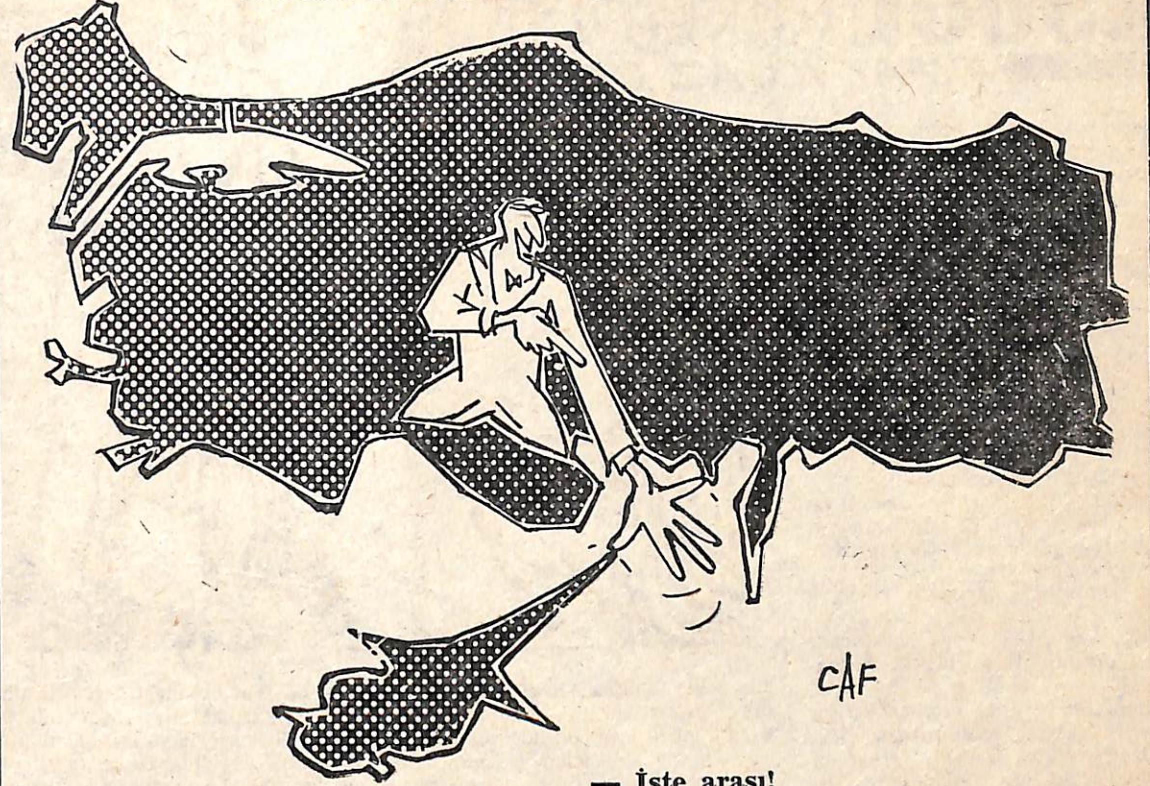
— Hasan, Hüseyin, Duhterân-i Muaviyest (Türkçesi: Hasan, Hüseyin Muaviye'nin kızlarıdır.)

Deyince, cemaat arasından biri dayanamayıp bağırmış:

— Bre cahil, Hasan, Hüseyin bir kere kız değil erkektir. Sonra, Muaviye'nin değil, Ali'nin çocuklarıdır. Hangi yanlışını tashih edeyim senin?..

Sağ olsun, ünlü gazetelerimizin kâğıt satmaktan fikir satmıya vakitleri yok ki!

Kıbrıs'a bir arabulucu seçildi. — Gazeteler —

— İşte arası!

P A Z A R

Yunanistan çıldırdı. Biliriz, zekî millettir, kurnaz millettir, akıllı millettir Yunanlılar. Ama, hepsi de kıl üstünde.. Hafif bir rüzgâr esti mi denge bozuluverir hemen...

Şimdi Atina caddelerinde nümayişler, mitingler, protestolar kıyamet kopuyor. Yalnız bize karşı olsa, eh, aradan bir değil on değil kırk bir yıl geçti ama kıçına yediği tekmenin acısı hâlâ geçmemişse güleriz:

Asıl tuhafı, bütün bu saldırılar, bizden çok Amerika'ya karşı, İngiltere'ye karşı, hattâ Fransa'ya karşı...

Gazetelerde bu gösterilerden birinin fotoğrafını gördüm: Başında aylı bir fes, Türk'ü temsil eden bir adam, kalabalığın önünde dolaştırılıyor...

Kim bu fesli adam, biliyor musunuz?..

Amerika Cumhurbaşkanı Johnson!

Demek Amerika, Kıbrıs dâvasında Türk kadar Türk... İftihar ederiz!

Aysel Bakkaliyesi

RIFAT ILGAZ

«Her sokakta bir milyoner» devrinin yetiştirmelerindendi. Yalnız apartıman yapıp satmakla kalmamış, bir de kredi mıredi bir fabrikacık uyduruvermişti, tıkır tıkır işliyen bir poplin fabrikası... Devir değişmiş, gidenler gitmiş, tepetaklak olanlar olmuştu ama, kendisi dimdik yalı kazığı gibi ayaktaydı işte. Gene içiyordu, gene her işte olduğu gibi, o işte de hızlıydı. Deftercilerdendi, yani kaydedip geçicilerden... Bu sefer çok pis tutulmuştu şu Aysel'e. Kurtaramıyordu burnunu, domuz gibi soluyup duruyor, kurtaramıyordu işte...

«Doldur!» dedi, «silme olsun! yarın n'olacağımız belli değil. Bakarsın ki top patlamış, tutmuşuz Kıbrıs'ın yolunu!»

Aysel birden kayıverdi kucağından:

«Orhancığım!» diye cilvelendi «Beni bırakıp nasıl gideceksin oralara!»

Doğruydu. Nasıl bırakacaktı şu sofrayı?. Silme doldurduğu viski bardağını yarıya indirdi, yumuldu fasulye plâkisine. Yapamıyordu işte. İçkinin alafrangasına alışmıştı ama, mezeye gelince, babadan gördüğünden şaşmıyordu. Ancak havyarla istakozu ekliyebilmişti sofrasına. İstakoz ona eski kurdele kesme törenlerini hatırlatıyordu. Havyar da parti kodamanlarını. Neydi o günler, beşyüzlük, binlik törenler!

Gözleri çakmak çakmak olmuştu:

«Vazife.» dedi, «Hadi deyince çekeceğiz çizmeleri. Ama kim çıkıp da hadi diyecek! Bizim çocuklar boş durmuyor Ankara'da. Bak, Ayselciğim, Orhan demişti dersin. Biz kurtaracağız Kıbrıs'ı ergeç! Göreceksin, iktidarı aldık mı, ertesi gün Lefkoşe'deyiz! Teker teker temizliyeceğiz bütün adaları. Haydi şerefe! Nurlu ufukların, görülmemiş kalkınmaların, büyük zaferlerin şerefine!»

İçtikçe içmiş, kulak dolgunluğu eski günlerden kalma baraj nutuklarına geçmiş, eserlere eserler katmıştı!

Aysel onu sızdırmak için veriyordu gözüne viskiyi. Parti merkezinde iki gündür atıp tuttuğu için çok hızlıydı bu gece. Masa başında leş gibi sızıp kalınca, hemen kalkmış, ılık banyosunu alıp, girmişti yatağa. Bu vücut ona çok lâzımdı daha...

Ertesi sabah sıcağı sıcağına yapışmıştı telefona. Bütün gece tasarladığı plânı uygulama zamanı gelmişti. Zaten çığırtkan gazeteler, onunla işbirliği edercesine sallamışlardı manşetleri. Ekmeğine tereyağı sürmüşlerdi.

«Alooo!» diye gürledi, «Nasıl adamsın sen! Harbe giriyoruz da kılın kıpırdamıyor. Ne? Aldanıyor muyum, kıpırdıyor demek!.. Evet demesine, demiştin, bravo! Keskin görüş bu kadar olur. İyi ama arayıp sormak da mı yok! Nerdeyse bana bir Allahaısmarladık demeden çekip gideceksin Kıbrıs'a! Mahallede neler konuşuluyor biliyor musun, yarın sabah namazı Kıbrıs'taymışız. Evet, evet... Uçaklar... Aklın adamakıllı yattı ha?.. Aferin doğrusu, anlıyormuşsun bu işlerden. Seninle iftihar ediyorum. Zekî adamsın! Şimdi Orhancığım, eline kâğıdı kalemi al! Söylediklerimi alt alta yaz! Ufff!.. Gece iler tutar yerimi bırakmamışsın! Bütün vücudum kıyma makinesinde çekilmiş gibi. Haberin yok mu? Hep böyle dersin zaten. Hazır mısın, yaz canım! On teker kaşar peyniri! Ne? Anlıyamadın mı? Harbe girmiyor muyuz? Vaz mı geçtin Kıbrıs'a asker çıkarmaktan? Seni tabansız seni! Yurtseverliğin bu kadar mıydı senin? Ne olacak on teker peynirden. Harbe giriyoruz. Çizmeler ayağını sıktı daha şimdiden! Sen başını alıp gideceksin, ya ben? Yaz! Beş çuval sabun! Çok fazla ha! Kafamı kızdırma! Ben senin nikâhlı karın değilim. Başını alıp hangi cehenneme gideceksin, kimbilir! Sefil mi olayım buralarda? Yaz diyorum, sana! Beş çuval da pirinç!... Ne?.. Zihnimi karıştırma kuzum, yaz:

Şeker... Toz istemem.. On sandık kesme! Soonraa... Peynir! Canım bu peynir başka peynir! Beş teneke... Beş çuval da un yaz sen! İki parmak kar yağdı mı, fırınlar paydos! Ekmek gene karneye binecek değil mi? İki çuval daha koy, yedi olsun! Ne dedin? Kamyon, kamyon tabiî... Fabrikanın Varşovasiyle sen evine ıspanak gönder, hanımına dolmalık yaprak. Kamyon tutacaksın tabiî... Harbe giriyoruz! İçki sofralarında, parti toplantılarında direk direk sallamağa benzemez! Sooonaaa... Sucuk! Bilirsin ne kadar sevdiğimi. On kilo mu dedin? Sen Varşovaya koy da hanımına gönder o kadarını. Sabahları maşada kızartsın da sandviç yapsın! Yaz bakalım, elli kilo! Elli de pastırma!

Bil bakalım, daha ne severim, ben? Aferin, helva tabiî... Bildiğin için üç teneke olsun, iki de çikolatalı! Bilemeseydin on teneke yazdıracaktım. Yazdın diiimi? Şimdi bırakalım çuvalları, tenekeleri, paketlere geçelim! Sen söyle bakalım, ne yazacaksın?.. Bravo! Zekî adamsın... Evet, makarna! Dur hele, biz şey unuttuk, yağ... Üç teneke mi?.. Çok avanaksın be... Yaz, yaz: On teneke de Urfa... Neresi çok, harbe giriyoruz arslanım!

Harb, harb diye verirsin cayırtıyı! Urfa yağına gelince dilin dolaşıyor. Söyle bakalım, şimdi sıra nede? Bilirsen yarı yarıya tenzilât!.. Kahve mi? Çekilmiş kahve ha? Sen bırak çekilmişini de, çekirdek yaz! İki çuval çekirdek kahve! Seksen kilodan aşağı olmasın çuvallar!.. Kahve dedim de ne geldi aklıma? Paketlerden?.. Çay! Çay tabiî... Yüz paket, pardon yüz kutu filiz çayı... Canım, oldu olacak, yüz de adi çaylardan olsun! Haaa... En önemli bir şeyi unuttuk, hiç de hatırlatmıyorsun. Çuval tabiî... Fasulye! Harb demek, kuru fasulye demek! Beş çuval da fasulye! Sonra efendim, sonraaa, zeytin... Elli teneke! Korktun değil mi, hadi affettim, beş teneke! Yazdın mı? Şimdi söyle bakalım, benim çok sevdiğim, kırmızı, mavi ambalâjlı... Çikolata, aptal! En büyük paketlerden... Üçyüz tane çikolata! Dur, aklıma gelmişken, söyleyim, viski... Mutlaka bulmalısın, hiç olmazsa yirmi şişe falan! Yüz şişe rakı... Yüz şişe votka... O kadar da konyak! Birinci liste tamam. Bak Orhancığım, saat üçü geçmesin! Ev sahibiyle anlaştım. Bodrumdaki çimento deposunu bana bırakıyor. İki de diricelerinden hamal gönder, kamyonla! Hadi canım bekliyorum. Yarın akşam mı, arabanla gel de bir Yeşilköy yapalım! Ne olur, ne olmaz, harbe girmeden... Girersek mi?.. Girersek yolun açık olsun! Çok, çok öperim bir tanem!»

Kapattı telefonu. Yeniden bir numara çevirdi:

«Alooo!. Ha... Evet... Benim canım, ben, Necmiciğim!.. Saat üçte hepsi hazır. Buraya indirmiyeceğiz tabiî... Sen mağazada bulun. Hamal istemez. İki de hamal geliyor kamyonla... Kontratta ikimizin de imzası bulunacak, ortak diimiyiz, canım! Ne dedin, harbe mi girersek, dedin! Sen boş versene harbe! Ne demiş, bizim ihtiyar, yedi düvelle uğraştırmak istiyorlar beni demiş!.. O harbin içinden gelmiş adam, harbin ne olduğunu bilir!.. Sen palavrayı bırak ta bir isim bul bizim bakkaliyeye... Ne dedin, Kıbrıs mı?.. Yeşil Kıbrıs!. Hayır... O kadar politik olmasın... Neyimize gerek bizim siyaset... Ne? Aysel mi dedin, Aysel Bakkaliyesi... Çok şık, çok güzel!.. Tamam, yazdır tabelâyı, zevkine göre... Harb!. Harb!.. İkinci listeyi dayayım da burnuna... Görsün, harbin ne demek olduğunu... Bu akşam, mı? Tabiî geleceksin, konuşacaklarım var. İkinci liste mi, tuhafiye üzerine... Annemin üzerine onu da... Harbe girmek nasıl olurmuş, anlasın! Gizli toplantılarda atıp, tutmanın sonu... Hadi ordan, çapkıın... Hele gel de sen... Yook, bu gece iki iş adamı gibi ciddî... Hele kamyonu boşalt da bir... Öperim şekerim!.»

Geç vakit kamyonu boşaltan hamallardan biri evine dönerken bir paket makarna aldı bakkaldan. Kapıdan girer girmez çalımla attı karısının kucağına.

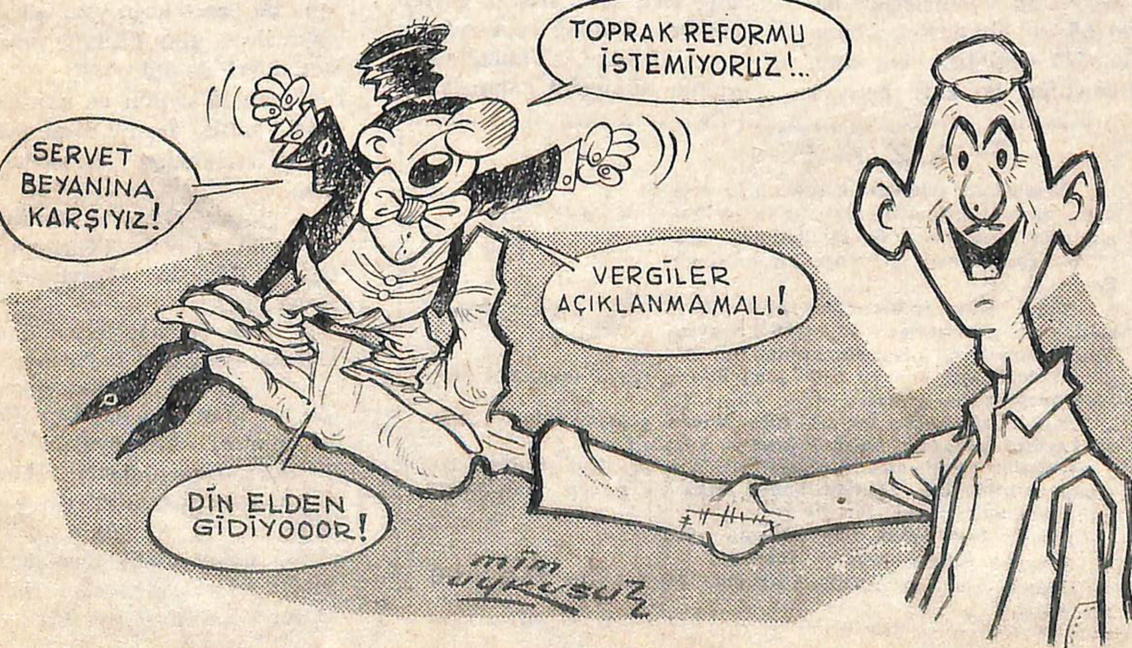
«Nedir ki o?» diye sordu karısı.

«Hıh!» dedi, «Bilmirseen?»

«Bilmirem!»

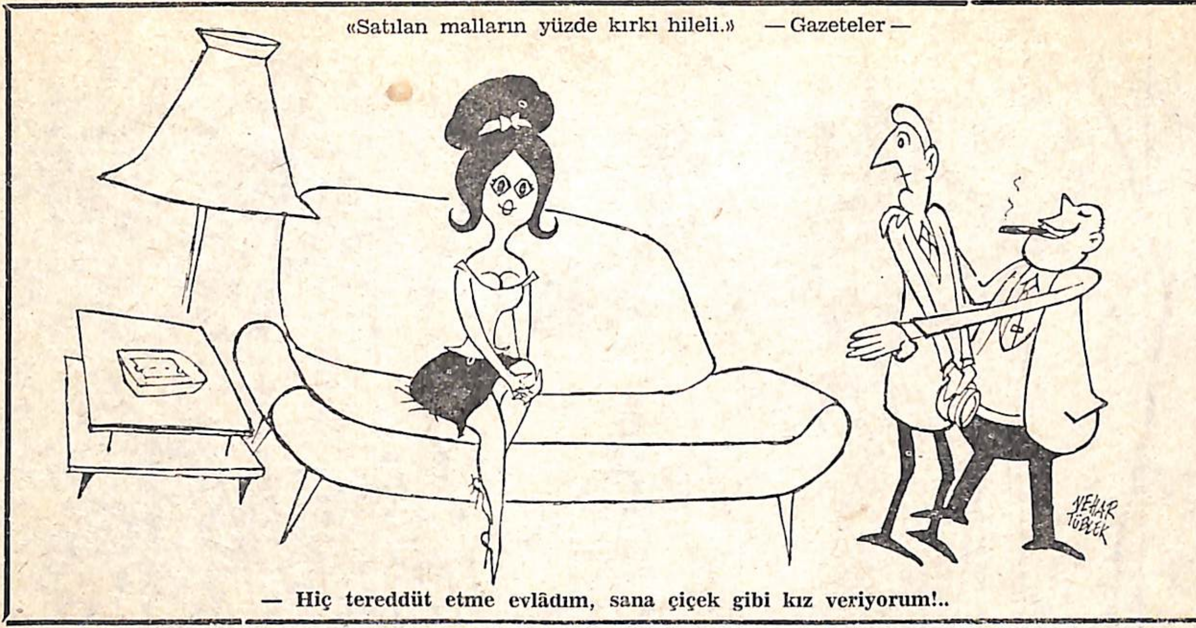
«Mokorno diyirler... Millet yoğmo ediyir. Yarin soboh nomovzi harbe giriyrik, anlirsen. Goy bir köşede dursin!..»

Türk köylüsünün yüzde sekseni sinemayı bilmiyor. — Gazeteler —

— N'ideceem sinemayı? Benim böyle palyaçolarım var!..

«Satılan malların yüzde kırkı hileli.» — Gazeteler —

— Hiç tereddüt etme evlâdım, sana çiçek gibi kız veriyorum!..

«Mübarek adam»

İplik bıyıklarını ara sıra okşuyordu kaçamaktan...

Başında, o simitçilerin tabla ve kafaları arasına sokulan çörek şeklinde, bir fötr şapka vardı: «Fötirim» diyor bir daha demiyordu...

«Fötirinin» altında fırıldak gibi dönen bir kafa vardı. Bu kafada buz gibi kurnazlıkla dolu mavi gözler... Sarışındı. Kırmızımtrak ince derili... Uzunca boyluydu. Çökükçe yanakları henüz dolmamıştı dalavereden...

Kulu köyünden bindiğinde, yolculara kendisini imam diye tanıtmıştı.. Bunca bobstil imam görmemiştim ömrümde. İnanmıyordum da imamlığına!

O kaçamaktan gene iplik bıyıklarını okşuyordu... İhsan Sabri Çağlıyangilimsi bıyıklarını!.. Otobüs Konya'dan Ankara'ya yol alıyordu, çamurun, rutubetin, karın karışmış olduğu bir puslu havada...

Anayasa!

Aman neler söylemiyordu ki gerine gerine. Biz en meşru haklarımızı savunmak için bile öylesine gerinemiyoruz. Geriniyor muyuz?...

Bizi ayakta tutan ne varsa yere vuruyordu.

— Anayasa nemize gerek diye omuz silkiyordu.

— Gericilik, dini bütünlük demektir, ilericilik karısını yanında çıplak gezdirip başkalarına ikram etmektir, diye devam ediyordu...

Mâtevazî bir vatandaşa dönüyordu tehditle:

— Söyle şimdi, bu açıklamam dan sonra, gerici misin, ilerici misin?

— Ve estağfurullaaah, diye böğrünü yokluyordu mütevazî vatandaş. Elhamdülillâh gericiyim... (Vallah, billâh anlattığım gibi, o havayı tam veremiyorum bile...)

Bir kocaman «aferiiin» alıyordu bu bobstil, sözde-imamdan! Sonra «fötirini» kafasına bastırıyordu:

— Bu fötirimi, elimden alırlarsa ben ne yaparım?... Kavga ederim ben!... E, fötirim için kavga ettikten sonra, imanımı elimden almak istiyenle nasıl kavga etmem ben?..

Kutlu köyü yakınlarından binmişti, başka bir köyün yakınlarında indi... Propagandasına devam edecekti. Ne derse, rahat diyecekti. Önü boştu... Boştu önü... Karşısına hiçbir önleyici fikir çıkmıyordu ki, ne insanında, ne propaganda araçlarında! Kimse de onu kolundan tutup dışarı atmadı...

Tersine, indikten sonra otobüs yolcularından bazıları (çoğu demioyrum, hükûmetlerin gücünü üzmemek için...)

— Mübarek adam, diye mırıldandılar.

— Mübarek adam!..

Ve mübarek adam, fötiriyle, hilekârlığıyla, zehir saçmağa devam ediyordur bugün... Nerdesin mübarek adam?... Nicesin?..

Bez!

Birkaç aydanberi denizsiz bir süt limandı Ankara... Huzur içindeydik, huzurun monotonluğu içinde!

Derken efendim, Opel'cik (Paşanın ekonomik Opeli) üç yerinden delindi... Huzura bir şey olmadı, sağlamdır. Monotonluğa gelince, o monotonluk kalmadı. Kaldı mı?

Benim kafamda bir şeycik dönüyor: İsmet Paşanın eli nasıl erimedi: Bunca AP.li tarafından öpülmekten «geçmiş olsun» için!

Bunca gecikmiş sevgi kalbini, kimbilir nasıl eritmiştir paşanın!

AP. lileri işitir gibiyim:

— «Efendim biz... (Şiveleri başka: Biz değil, bez!) memleketin âli menfaatlarına karşı herhangi bir hareketin, bir dıvar gibi karşısındayız!... (Vah dıvarıım, vah!..) Bez... İsmet Paşanın fikir olarak karşısında olabiliriz... (Bak sen bunca fikre!) Bez...»

Yeteeer... Yeter!... Bez getir Cafer!

Cemre u Cemre Agavitu Umre!

Bulgarca deyimin anlamı şu:

— «Ağa kışın havayı iyi görmüş, çift sürmeğe başlamış ve donmuş...»

Bütün ağalar!.. Deniz kara, kış kıyamet siyaset ağalarına:

«Cemre u Cemre»

«Agavitu Umre!»

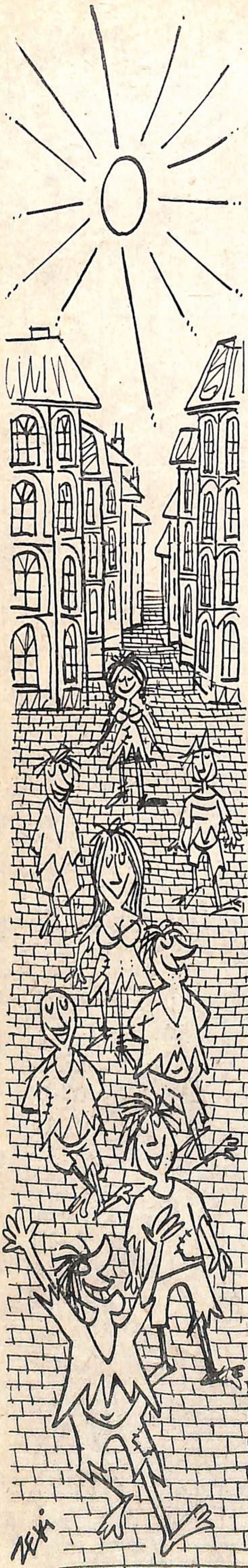
Nimet ARZIK

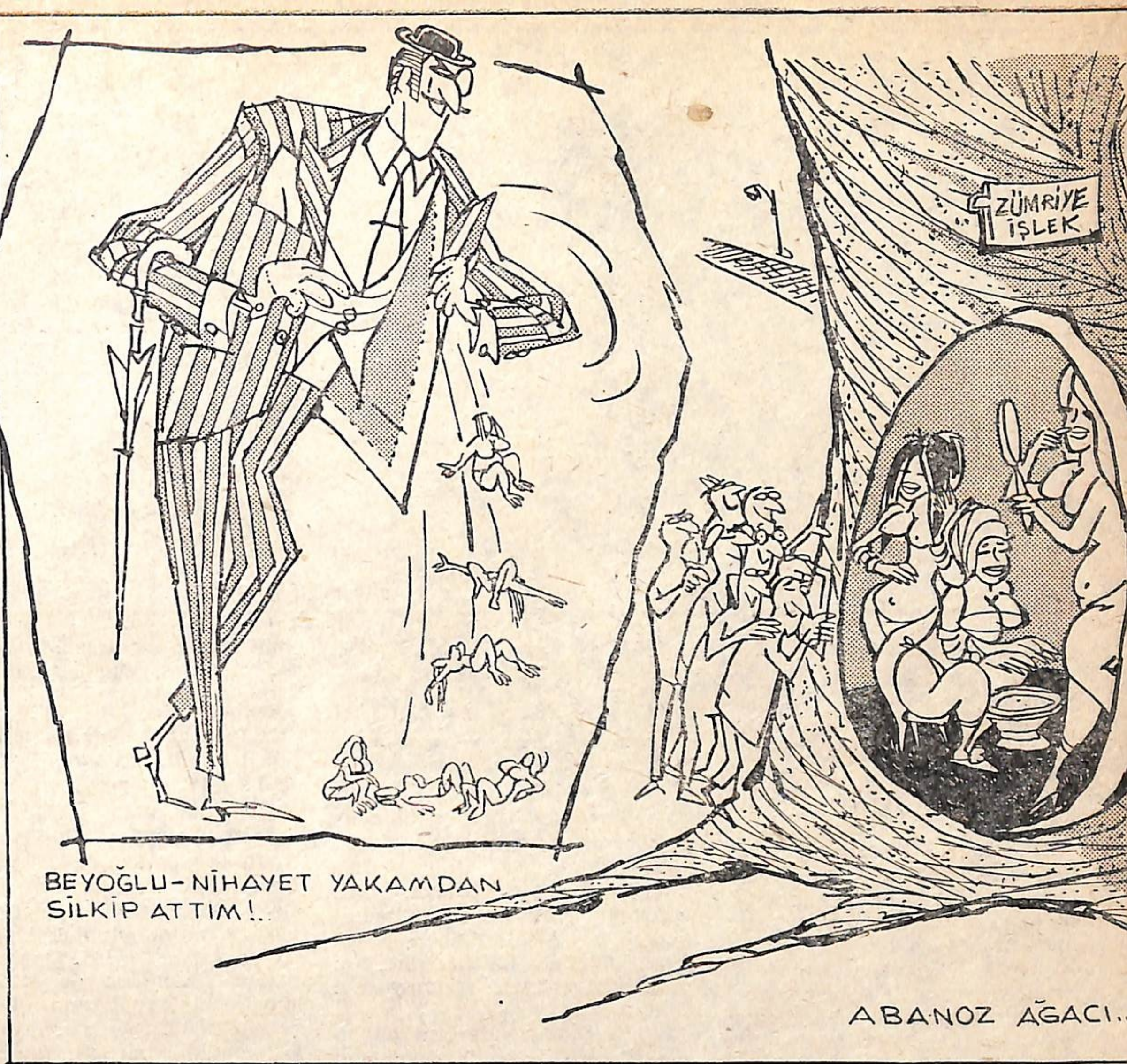
İnönü'ye atılan kurşun!

Bahar yağmuru!

— Allah seni başımızdan eksik etmesin!

Abanoz sokağındaki g

Buz gibi...

Sinirli bir kadın, ruh doktorunun muayenehanesine rüzgâr gibi girdi:

— Tahammül edemiyorum doktor bey! dedi, kocam kendini buz dolabı zannediyor!!!.

Ruh doktoru şimdiye kadar birçok vaka görmüş ama böylesine hiç şahit olmamıştı... Merakla kadını dinlemeğe başladı:

— Gündüz bir zararı yok diye devam etti sinirli kadın, ama gece olunca, ikimizde yanyana yatağa girince, anlıyorsunuz değil mi doktor bey?... Ne kadar korkunç Allahım!!!...

Doktor kadına yardım etmek için:

— Geceleri yanınızda yatan buz parçasını tahayyül edebiliyorum, dedi, yanılmıyorsam ayakları da buz gibi değil mi?...

— Hayır, doktor, hayır, bilemediniz! Beni rahatsız eden ayakları değil, boğazındaki minicik lâmba! Geceleri hep ağzı açık uyuyor!...

* * *

Kabul saati

Doktor: — Neden saat 8 de viziteye geliyorsunuz? Benim 7 ye kadar hasta kabul ettiğimi bilmiyor musunuz?

Hasta: — Ben biliyorum, doktorcuğum ama, saat 7.30 da bacağımı ısıran köpek bilmiyor olmalı!...

Güzeller

Gurur, işve, imâ, dâvet,
Güzellerin işinden mi?
Garip (Hayır), tuhaf (Evet!)
Lütuf zulmun peşinden mi?

* * *

Aramazlar yaş, baş dengi,
Göğüsleri çift nirengi.
Gözlerinde şimşek rengi
Elektrik fişinden mi?

* * *

Bütün kızlar mektup bekler.
En makbulü dolgun çek'ler.
Kollardaki mor benekler
Kart kurtların dişinden mi?

Eldivenin güderisi,
Ezberlenmiş sevda dersi.
Bir kısmının yüz derisi
Kösele mi, meşinden mi?

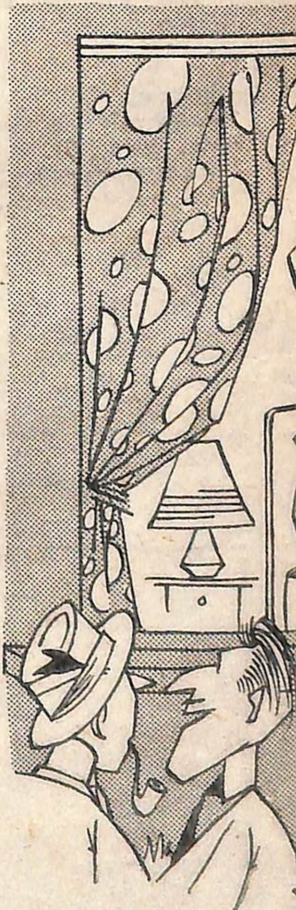
* * *

Kadınların geçmez çağı,
Her biri aşk yanardağı.
Kaç sinekten süzer yağı,
Onundan mı, beşinden mi?

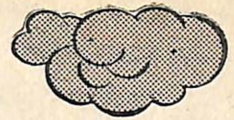
* * *

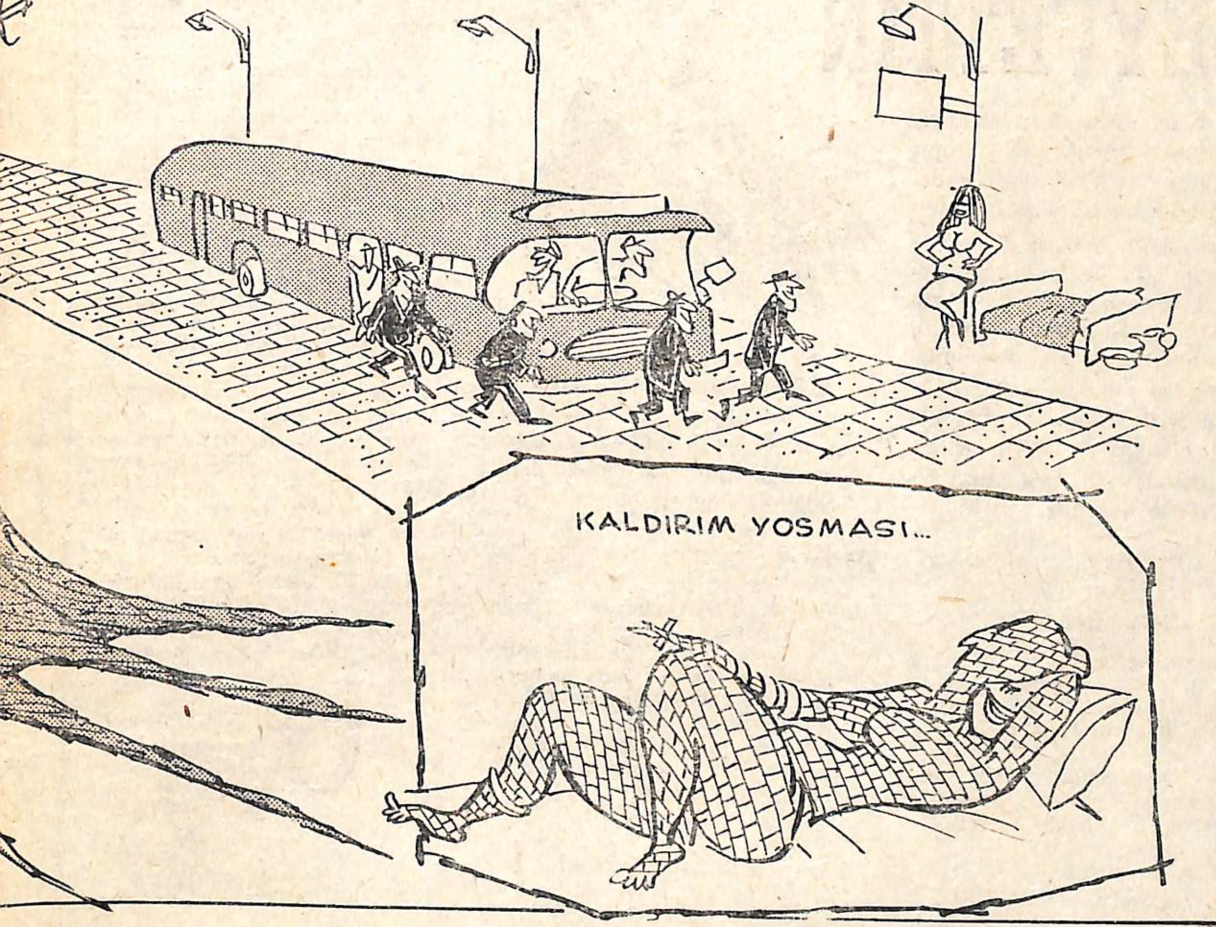
Her salonda naz geçmeli,
Sürü sürü kaz geçmeli.
Hangisinden vaz geçmeli,
Dostundan mı, eşinden mi?...

Salâhattin KUTLU

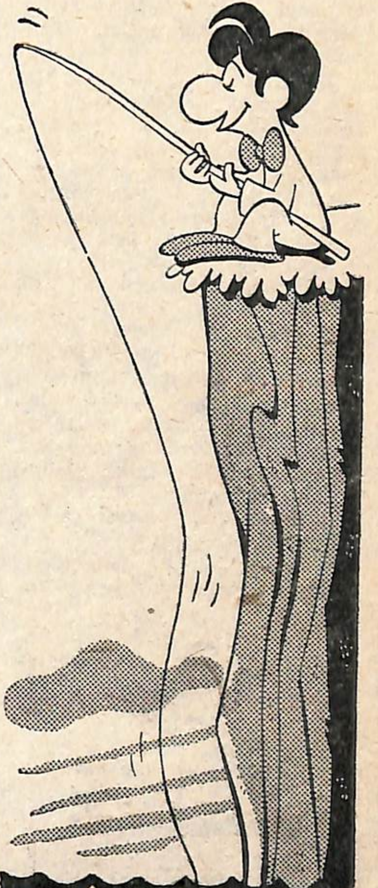

— Yatak odasının

boşaltıldı. «Gazeteler»

Olağan işler!

Sevim, birkaç dakikaya kadar, sevgili Metin kollarında olacağını düşündükçe az kalsın sevinçten çıldıracaktı...

Sevim, bu tatlı heyecan içindeyken kapı vuruldu, sevgilisini daima karanlıkta kabul ettiği için bu gece de öyle yaptı... Misafirini kucakladı, öptü, sonra yatağa doğru sürükledi...

Aradan epey geçtikten sonra Sevim ışığı yaktı, yataktaki yabancıyı görünce:

— Aman Allahım! diye haykırdı, siz Metin değilsiniz!...

Yabancı, Sevim'in sinirden titreyen çenesini okşadı.

— Üzülmeyin cicim, dedi, herkes hatâ yapar bunda üzülecek bir şey yok!...

* * *

Sakın ha!...

Karı koca salonda şöminenin karşısına oturmuşlar çaylarını yudumlarken, tatlı tatlı sohbet ediyorlardı. Bir aralık kadın sordu:

— Sevgilim eğer evlenmemiş olsaydık, bugün bana evlenme teklif eder miydin?...

Adam derin bir nefes aldı:

— Sevgilim, n'olur kavgaya başlamıyalım!...

Gitme

Bu boş oda, bu dört duvar,
Pek yalnızım sen de gitme.
Anlatacak çok şeyim var
Beni dinle gitme, gitme!

* * *

His doluyum baştan başa,
Çok muhtacım bir sırdaşa.
Sen de geldin olgun yaşa
Ne olursun gitme, gitme!

* * *

Her arzuma vurdum kilit,
Etmiyorum bir şey ümit
Gün doğunca erkenden git,
Fakat şimdi gitme, gitme!

Otur şöyle baş ucuma!
Elini ver avucuma,
Nasıl olsa yarın cuma
Sevap işle gitme, gitme!

* * *

Ne sola bak, ne sağına,
İçki doldur bardağına,
Hasretim ben dudağına
Öptürmeden gitme, gitme!

* * *

Aşk aşıma oldun katık.
Saat hâlâ işler «Tık, tık!»
Benim uykum geldi artık
Sen ister git, ister gitme!..

Salâhattin KUTLU

...a diyecek yoktur!

Yazısız

ÖMER SEYFETTİN

6 Mart günü, Türk hikâyeciliğinin büyük ve ölmez isimlerinden Ömer Seyfettin'in 44. ölüm yıldönümüne rastlamaktaydı. 1884 de Gönen'de doğen, 1920 de İstanbul'da ölen Ömer Seyfettin; hayata subay olarak atılmış, ömrünü öğretmen olarak tamamlamıştı. 36 yıl süren kısa hayatı, Türk diline yaptığı büyük hizmetlerle, Türk edebiyatına verdiği pek güzel hikâyelerle doludur.

Ölümünün kırk dördüncü yıldönümünde, kendisini rahmetle anmağa vesile olur düşüncesiyle, okuyucularımıza onunla ilgili bazı anılar, fıkralar sunuyoruz.

Derleyen: K. S.

Bahar ve Kelebekler

Orhan Seyfi Orhon, bir yazısında anlatıyor:

«Ömer Seyfettin'e bir gün Babıâli'de rastgelmiştim. Bana o neşeli tavriyle:

— Cancağızım, dedi. Hikâyelerimi topladım; ismi (Bahar ve Kelebekler).. Yakında çıkıyor.. O zaman bu isim bana ne kadar yeni ve ne kadar güzel görünmüştü...

Bilmem nasıl bir sebepten dolayı (Bahar ve Kelebekler) bir türlü intişar etmedi. İçindeki bütün hikâyeleri ayrı ayrı okumuş olmakla beraber, bu ismi işittikten sonra, kitabı görmek ve tekrar okumak iştiyakı kalbimde uyanmıştı. Ömer'i her görüşte soruyordum:

— Bahar ve Kelebekler ne oldu?.

— Çıkıyor cancağızım!.

Bunu o kadar kat'iyetle söylüyordu ki tekrar kitabın intişarını beklemeğe başlıyordum. Fakat aradan haftalar, aylar geçiyor, o, bir türlü çıkamıyordu. Ömer'e tesadüf edince sualimi tekrar ediyordum:

— Ömer; hani Bahar ve Kelebekler?.

— Merak etme cancağızım; yakında çıkıyor, ama pek yakında.

Heyhat!. O zamandanberi aradan uzun yıllar geçti. (Bahar ve Kelebekler)e kavuşalım derken Ömer Seyfettin'i kaybettik...»

Anlıyan Beri Gelsin

Kabataş Lisesinde Edebiyat öğretmenliği yaptığı yıllarda müfredat proğramlarına pek bağlanmaz, bunlara karşılık, mümkün olduğu kadar çok metin okuturmuş. Canlı, orijinal, samimi bir hoca imiş. Metinler okunurken, sade dilin önemini anlatmak için, öğrencilerin sordukları lûğat, tamlama ve deyimlerden yabancı asıllı olanlar için:

«— Vallahi çocuklar bunları ben de anlamıyorum. Doğrusunu isterseniz belki bizzat yazanlar da anlamış değillerdir; siz rahatınıza bakın..»

Cevabını verirmiş.

Hatırlama Usulü

Ömer Seyfettin, bir gün yolda en yakın arkadaşı olan Ali Canib'e rastladı. Selâmlaştılar, konuştular. Bir ara genç hikâyeci:

«— Canib'ciğim; senin peygamber adlı bir arkadaşın var ya, bugün onunla beraberdik. Sana selâm yolladı.»

Dedi. Ali Canib:

«— Acaba kim?.»

Diye sordu. Ömer Seyfettin durdu, düşündü.

«— Şimdi hatırlarım cancağızım; olmazsa bütün peygamber adlarını birer birer sayalım.»

Cevabını verdi ve saymağa da başladı. Baştan, Hazreti Muhammed'e kadar bir bir saydı. Bulamadı. «Âdem, İdris, Nuh...» diye diye bir daha bir daha tekrarladı. Kabil değil, hatırlıyamıyordu. Ali Canib'in:

«— Ömerciğim; peygamberlerin sayısını ancak Allah-u teâlâ bilir. Boş yere yorulma..»

Yollu sözlerine aldırmıyor:

«— Hayır canım; diye direniyordu. Bu insanların bildiği peygamberlerden biri..»

Ama bütün çabasına ve arka arkaya peygamber adlarını sıralamasına rağmen, bulup çıkaramadı. Mahcup mahcup arkadaşından ayrıldı.

Aradan epeyi zaman geçmişti. Bir gün, büyük bir sevinç içinde Ali Canib'in evine koştu:

«— Hatırladım Canibciğim: müjdesini verdi. Yine unutacağım diye ödüm koptu da defterime de not ettim.»

Ve defterini çıkarıp selâm yollamış olan öğretmen Harun beyin adını okudu.

* * *

Bir Hal Çaresi

Ömer Seyfettin, Selânik'te bulunurken bir ara sokak köpekleri pek çoğalmıştı. Belediye, bu köpekleri zehirlemek suretiyle, onlardan kurtulma yolunu bulmuştu ama bu sefer de halk, şurada burada can çekişen hayvanları gördükçe kızıyor, belediye aleyhinde çeşit çeşit homurdanmalar alıp yürüyordu. Bir gün belediye reisi ile konuşurlarken reis:

«— Vallahi beyefendi, ben de ne yapacağımı şaşırdım. Diye şikâyette bulundu. Bunları öldürsek bir türlü, öldürmesek bir türlü. Bilmem ki ne yapsak?»

Ömer Seyfettin:

«— Kolayı var reis bey; cevabını verdi. Hayvanları zehirlemeyiniz, hadım ediniz. Böylece hem nesillerini tüketmenin yolunu bulmuş olursunuz, hem de halkın sızıltısına meydan kalmaz!..»

Yapışkan Uşak

Kalamış'ta, eşinden ayrı yaşamağa başladığı zaman, bir uşak tutmuştu. Ali Canib, bir gün:

«— Ömer; bu adam ihtiyarca, biraz da alık görünüyor. Bilmem sana hizmet edebilecek mi?»

Diye sormuş, o da:

«— Ne diyorsun cancağızım? Öyle becerikli bir adam ki, denize giriyor; bacaklarının arasından geçerken ayaklarını sıkıp öylece balıkları yakalıyor.»

Cevabını vermişti. Ama gel zaman git zaman kendisi de uşağı beğenmemeğe başladı. Fakat uşak yapışkandı. Horlandı, aldırmadı. Kovdu, gitmedi. Zorlanınca evin yanındaki küçük bir kulübeye girdi. Orda yatıp kalkmağa, tekrar eve alınması için yalvarmağa başladı. Bazı geceler, Ali Canib, arkadaşında otururken, dışardan uşağın ısrarlı sızıldanmaları duyulunca:

«— Ömer; seninki yine serenada başladı.»

Diye takılır, Ömer Seyfettin:

«— Allah belâsını versin, Allah belâsını versin!»

Şeklinde köpürüp dururdu. Nihayet tahammül edemedi; kulübenin sahibine gitti. Rica minnet ederek orayı yıktırdı. Adam,

ancak ondan sonra görünmez oldu. Aradan bir hafta on gün geçmişti. Bir gece yine Ali Canib, Ömer Seyfettin'e gitmişti. Bir ara tavanda bazı gürültüler oldu. Ali Canib:

«— Eyvah Ömer; senin uşak hâlâ buralarda galiba. Sakın dama çıkmış olmasın; mutlaka içeri girmek için kiremitleri kaldırıyordur.»

Deyince, Ömer Seyfettin, yukarı doğru seslendi. Cevap gelmedi. Fakat âsabı eni konu bozulmuştu:

«— İn aşağı ulan; inmezsen evi yakar, seni kebap ederim.»

Yollu tehditler savuruyor, elindeki fenerle balkondan damı araştırıp duruyordu. Kimse yoktu; belki bir kedi veya sansardı ama, Ömer Seyfettin, o gece gerçekten sinirlenmiş ve korkmuştu.

İFFET!

Bu minicik hikâye, Ömer Seyfettin'in, ölümünden on gün önce yazdığı hikâyedir. O zaman, merhum Sedat Simavi'nin çıkardığı «Diken» isimli mizah dergisinde basılan «İffet»i, büyük Türk hikâyecisini saygıyla anarak okurlarımıza sunuyoruz.

Bir doktor arkadaşım anlattı:

«O sene Hicazda dehşetli bir kolera vardı. Belki günde ikiyüz hacı gömüyorduk. Uşağım bir sabah elime bir mektup verdi. Açtım. Okudum. Gayet yakın bir akrabadan... Bir kadını tavsiye ediyordu.. Dadısı mıymış nesiymiş!

— Gelsin konuşalım!

Dedim. Kapıdan gayet korkunç derecede çirkin, siyah bir arap karısı girdi. Beni etekledi. Ne istediğini sordum. Para, ev, yemek, ilâç...

— Hiç, hiçbir şey istemem!

Dedi.

— Eee? O halde?.

Diye yüzüne baktım.

— Yalnız lütfdeiniz, ben ölürsem cenazemi erkeklerin çukuruna attırmayınız.

Güldüm. Bu tuhaf bir arzu idi.

— Niçin?

Diye sordum.

— Ben dünya evine girmedim. Kızım!

Dedi. Dayanamadım.

— Bacı! Hiç korkma dedim, kızlığına bir şey olmaz. İnşallah yaşarsın. Ölürsen erkekler korksun. Sana ne?..

Arap birdenbire şahlandı. Yüzüme «Tuh utanmaz herif!» Diye tükürdü. Çıktı, gitti, üç ay sonra akrabamdan dadısının namusuna tecavüz ettiğim için büyük serzenişlerle acı bir mektup aldım.»

*** * ***

Ekseri siyahlarda ölümden sonra bile devam eden bu şedit iffet endişesi biraz da bizim beyaz hanımlarda olsa...

ŞU KADIN

PİTİGRİLLİ'den: Adnan Tahir

HERKESİN kendine göre çeşitli bakımlardan bir gururlanma usulü var. Santa Melania'yı bilirsiniz. Ömrü boyunca hiç yıkanmamış olmakla övünürdü.

Genç noter de karısını hiç aldatmış olmamakla gururlanır, bu meziyetini sağa sola duyurmak için de fırsat kollardı âdeta.

Noter kelimesi garip bir kelime. İnsanın muhayyilesini gıcıklıyor. İster istemez olgun, muntazam, sözüne ve randevularına sadık bir adamı düşünüyorsunuz bu kelimeyi duyunca. Sanki her Allahın günü ıstırap ve üzüntüden perişan duruma düşmüş ailelere bir vasiyetname okuyacakmış gibi siyah elbiseler giyer... Ceketinin dirsekleri de çok yazı yazanlarda olduğu gibi pırıl pırıldır.

Halbuki bu noter, ötekilerden çok farklı bir adamdı. Yelek yerine giyilen en modern, en gözalıcı puloverleri onda görebilirdiniz. En çılgın danslara ait bütün plâkların noksansız koleksiyonu vardı onda. Hele konuşması, dünyaya metelik vermeyen bir üniversite talebesininki kadar pervasızdı.

Karısına da gerçekten sadıktı. Güzel, alımlı, şuh ve şakrak bir kadındı çünkü. Biraz garip huyları yok değildi. Durup dururken de hırçınlaşıverirdi. Ama, hırçın bir kadının gecelerinde daima ayrı bir lezzet bulmak mümkündü. Sonra noterin en büyük arzusu sakin ve gürültüsüz bir hayat yaşamaktı. Bunun sırrı da ona göre bir kadına sadık kalmaktan ibaretti.

Bir gece vazife icabı katıldığı bir toplantıda Sophia Bennett isimli bir kadınla tanışmıştı. Böyle bir tanışmanın vuku bulacağını karısı da biliyordu. Geç vakit eve döndüğü zaman karısı sordu:

— «Nasıl bir şey bu kadın?...»

— «Hangi kadın?»

— «Meşhur Bennett canım...»

— «Frijider kadar beyaz, kızarmış ekmek gibi de kuru.»

— «Ya kocası?»

— «Öylesine zararsız bir adam ki, onu aldatmak başlıbaşına bir ayıp!»

Bu cevapların hepsi de önceden düşünülmüş nevindendi. Çünkü noter, karısının tepeden tırnağa kıskanç bir kadın olduğunu gayet iyi biliyordu.

* * *

Kocasının, vazife icabı tanışmak ve görüşmek zorunda kaldığı her kadın evdekine göre «Şu Kadın»dı. Fakat noter «Şu Kadın»ları karısının gözünde küçültmek bakımından âdeta ihtisas yapmıştı. Şimdi de sıra madam Bennett'de idi.

— «Tekrar gördün mü?»

— «Kimi?»

— «Şu kadını...»

— «Hangi kadın?..»

— «Bennett canım...»

Karısı, hiç lüzum yokken «canım» tâbirini kullandı mı işler kötüye gidiyor demekti.

— «Hayır, o geceden sonra bir daha görmedim.»

Bu sonuncu «Şu Kadın» karısının kafasında sabit fikir haline gelmişti. Halbuki mukaveleler ve vasiyetnameler arasında her gün başı dönen noterin «Şu Kadın»ı düşünecek vakti bile olmuyordu.

Fakat karısı emindi. O geceden sonra birbirlerini muhakkak aramış, hattâ görüşmüş olacaklardı.

Kocasının adres defterini gizlice gözden geçirdi. «Şu Kadın»ın ismi yoktu. Fena işaretti bu. Telefon rehberine baktı. O sütundaki soyadları arasında yüzlerce Bennett vardı. Sonu bir ve iki «t» ile biten yüzlerce Bennett. Bu da fena işaretti.

* * *

Kocası ceketinin altına koyu gri puloverini giydi mi hemen soruyordu:

— «Bugün nereye gideceksin?»

Çünkü bu pulover, kocasının «Şu Kadın»la tanıştığı gece giydiği puloverdi. Ve madam Sophia Bennett'in o gece kocasına iltifat ettiğinden zerrece şüphesi yoktu:

— «Bu pulover size çok yakışmış.»

— «Şu kadının kocası ne iş yapıyor?»

— «Avustralya'da merinos koyunları yetiştiren bir çiftliği varmış.»

— «Peki, şu kadın niye Avustralya'da yaşamıyor da buralarda sürtüyor?»

— «Ne lüzum var?.. Onlar buradayken de işler yürüyor.»

— «Nereden biliyorsun?»

— «Tahmin ediyorum.»

— «Fakat...»

Fakat dedikten sonra bir süre duraklayan kadının neler düşündüğünü, şayet varsa mantığını hangi istikamete yönelttiğini ancak şeytan bilir.

— «Pek zayıf bir kadın olmasa gerek, değil mi?»

— «Kilo almak için kür yapmış galiba...»

Bu konuşmadan üç gece sonra kocası yattığı yerde yeni çıkan bir kanun kitabını incelerken damdan düşercesine sormuştu:

— «Şu kadının kilo almak için kür yaptığını sen nereden biliyorsun?»

* * *

Ertesi sabah, kocası evden çıkar çıkmaz aynanın karşısına geçmişti. Hem itina ile makyajını yapıyor, hem de olaylar zincirinin halkalarını birbirine bağlıyordu.

Kocası «Şu Kadın»la tanıştıktan sonra yalnız koyu gri puloverini sık sık giymekle yetinmiyor, haftada hiç değilse iki gece bir takım bahaneler uydurarak eve geç geliyor ve bu gecikmeli gecelerde hiç âdeti olmadığı halde sırtını dönüp yatıyordu. Sonra iç çamaşırlarını da eskisine nispetle daha sık değiştirmeğe başlamıştı. Ne demekti bu yani?

Bir taksiye atladı.

— «Madam Bennett'le görüşmek istiyorum.»

— «Madam Bennett yok» demişti hizmetçi.

— «Fakat ben varım» diye kapıdan çıkmak üzere bulunan kocası araya girdi. «Size ne gibi bir hizmette bulunabilirim?»

* * *

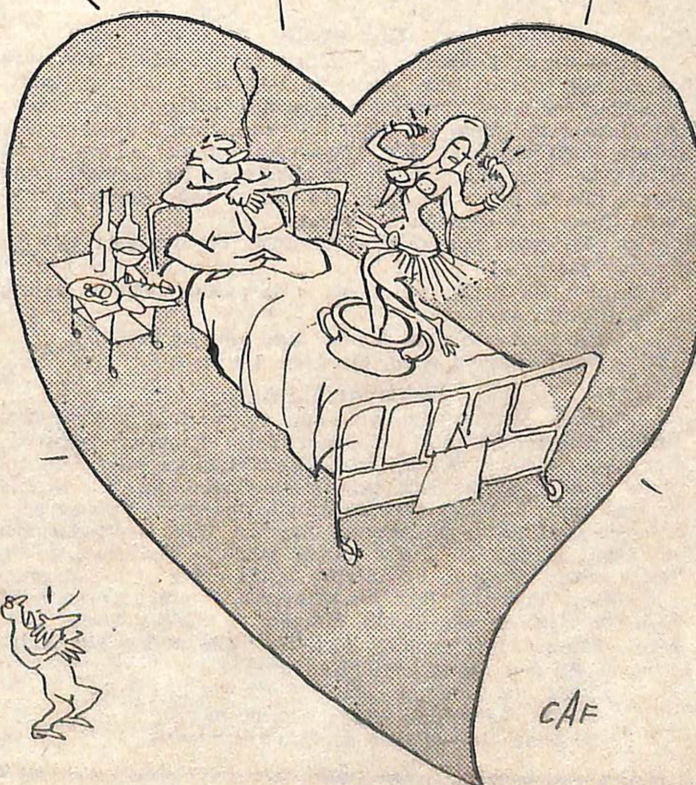
Noterin karısı mahcup ve çekingen bir ifadeyle salona girmişti. Yüzü gayet ciddiydi. Bakışlarından ve motosikletli iki trafik polisi gibi ileri fırlayan göğüslerinden her şeyi göze aldığı besbelliydi.

— «Siz bir koca olarak onların seviştiğinden habersiz misiniz yani Mösyö Bennett?...»

Mösyö Bennett duyduklarını anlamak, anlayabilmek için bütün dikkatiyle karşısındaki kadına bakıyordu. Nihayet anladı:

— «Biz, muhterem kocanızı 19 Temmuz gecesi tanımak şerefine nail olmuştuk. Tarihi gayet iyi hatırlıyorum, çünkü karım ertesi gün uçakla Avustralya'ya gitmişti. Orada benim büyük bir merinos çiftliğim var. Kâfi değil... Şu anda boşanmak üzereyiz... Duruşma biter bitmez karım başka bir merinos çiftliğinin sahibi ile evlenecek. O tarihtenberi de Avrupa'ya dönmedi bir daha!»

«Bir kaymakamla başhekim hastanede oturak âlemi yaptılar.» — Gazeteler —

Yürekler acısı!

Medeniyet..

Yamyamlar arasında:

— Demek bundan sonra medenileşeceğiz, öyle mi başkan?.. Yani, artık adam yemiyeceğiz...

— Yoo, bunu söylemek istemedim. Sadece adab-ı muaşereti öğrenmemiz lâzım! Yani, çatal, bıçak ve kaşık kullanacağız!

Dünden BUGÜNE

DERLEYEN: Kudret Sinan

Edebiyatta Mizah

Bir göz hekimi

On beşinci yüzyılın başlıca divan şairlerinden biri olan Şeyhî, «Hekim Sinan» adı ile de anılırdı; çünkü zamanının imkânları ölçüsünde, Tıb öğrenimi görmüştü ve özellikle göz hekimliği ile uğraşırdı.

Şeyhî'nin divanındnan, bir iki diğer eserinden başka bir de (Harname = Eşek Hikâyesi) adlı manzum hicviyesi vardır. Harname, eski Türk edebiyatının, bu alanda ilk örneği kabul edilmektedir.

Bursa'da uzunca bir süre bulunduktan sonra, önemlice bir servet edinip, yurdu olan Kütahya'ya dönerken; düşmanları, yoluna haydutlar çıkartmışlar, zavallı şairin nesi var nesi yok elinden aldırtmışlardı. Beş parasız kalan Şeyhî, acılarını dindirmek için olacak, Harname'yi yazarak hem düşmanlarından hem de kendi hötü talihinden öc almak istemişti.

Şeyhî'nin hekimlikteki ünü; Çelebi Sultan Mehmed'in, bütün öteki hekimlerin tedaviden âciz kaldıkları bir hastalığını — belki de tesadüfen — geçirmesiyle yayılmıştı. Ona bu olaydan sonra (Tabib-i Has = Padişah Hekimliği) ünvanı verilmişti.

O zaman, doktorların şimdiki muayeneheneleri yoktu. Onlar da, diğer esnaf benzeri, çarşıda bir dükkân açarlar; hem hastalarını muayene ederler, hem onlara gerekli ilâçları satarlardı. Bursa çarşısında Şeyhî'nin de böyle bir dükkânı vardı. Çelebi Sultan Mehmed öldükten sonra, şair bu dükkânı açmış, hayatını kazanmağa başlamıştı.

Şeyhî, göz hekimi olarak ün salmıştı ama, işin kötüsü, kendi gözleri pek berbattı. Akar, kanlanır, herhangi bir şeyi burnuna kadar sokmadıkça, imkânı yok, ne olduğunu seçemezdi.

Bir gün dükkânına, gözlerinden şikâyetçi biri gelmişti. Muayene oldu, ilâcı hazırlattı. İlâcı alıp parasını vereceği sırada bir de baktı ki, hekimin gözleri kendisininkilere göre daha perme perişan bir durumda. Bunun üzerine cebinden ilâç parası kadar bir para daha çıkarıp Şeyhi'ye uzattı:

«— Alınız bunu; dedi. Biri benim ilâcın parası; öteki ile de kendinize bir ilâç yaparsınız. Görüyorum ki siz de en az benim kadar göz tedavisine muhtaçsınız..»

Şeyhî, adamın bu sözünü ömrünce unutmamıştı; zaman zaman bu olayı hatırladıkça güler, çevresindekilere:

«— Adam yine de pek kibarmış; derdi. Ya (Efendi, sen bu gözlerle mi göz hekimliği yapıyorsun? Kelin merhemi olsaydı kendi başına sürerdi.) deseydi ne yapardım?»

— Bekçi baba seçimler nasıl gidiyor?
— Berbat paşam, berbat... Eski zamanları nasıl aramazsın?.. Seçim var derlerdi, neticesini gazetelerde okurduk. Şimdi bütün zahmeti mahalleliye yükletiyorlar!

NOT: Kırk dört yıl önceki «Diken» dergisinden aldığımız bu karikatürün altındaki imza «Nurullah Cemal»dir. Demek o tarihte bugünün ünlü ressamı Nurullah Cemal Berk karikatür çiziyormuş!

Eski Şiirde Mizah

Bir Tarih

Servetifünun Edebiyatı kurulduğu vakit, özellikle eski zevkin devamı taraflısı olan şairler ve edibler tarafından, çeşitli hücumlara uğramış, alaylarla karşılaşmıştı. Özenti bakımından batılı, fakat dil yönünden belki de Divan edebiyatından fazla doğulu oluşu yüzünden (Karışmış), (Peri tutmuş), (Havaleye uğramış) diye takılanlar oluyor; bir çokları da bu edebiyat topluluğuna (Tekne Kazıntısı) diyorlardı. Eskiye bağlı şairlerden biri, Servetifünun'un doğuşunu anlatırken:

«— Bu sadece başıbüyük değil, âdeta bir tosuncuk. Çok yaşıyamaz zavallı..»

Demişti. Bir başka şair de bu edebiyat topluluğunun kuruluşuna şu tarihi söylemişti:

Bir acep kim sonu gelmez, gözü yok, üç kafalı,
Geldi dünyaya veled, bir analı, bin babalı..

Bahtiyar Damad

Günümüz şairlerinden bazılarının davranışları; yaşlılar tarafından garipsenmektedir ama, çevresine «Boşveren» genç şair tipi yalnız bugüne mahsus bir özellik olmasa gerektir. Örneğin, ondokuzuncu yüzyılın bazı genç şairleri vardı ki, onların davranışlarını da o devrin yaşlıları ayni garipsemeyle yadırgarlardı. Ondokuzuncu yüzyıl sonlarında, Muallim Naci taraftarlarından Ali Ruhi, bu çeşitten ölçüye düzene sığmaz kişilerden biriydi. Halep çıbanı, yüzünün bir tarafını yemiş olduğu için, Ali Ruhi, o taraftaki kalan sakalları da kazıtmıştı. Böylece, yüzünün bir yanı sim siyah ve gür sakallı, bir yanı da tümden traşlı olarak gezer. Bakanların, görenlerin hayretle irkilmelerine aldırış bile etmezdi. Ali Ruhi, şiirlerinde de orijinaldi.

O zaman pek tanınmış olan beytlerinden biri şudur:

Hazreti Âdem imiş âhhh... yegâne mes'ut;
Ki onun hiç yok imiş kaynatası kaynanası..

Tarihte Mizah

Kestirmesi varken

Bilindiği gibi, ilk zamanlar çok disiplinli bir askeri kuvvet olan Yeniçerilik, sonra sonra pek çözülmüş, bozulmuştu. Yeniçeri Ocağı, mazbut zamanında, Osmanlı Devletine yalnız askerlik alanında değil, bilim, siyaset, sanat alanında da büyük ve değerli kişiler yetiştirmişti. Bu büyük adamlardan biri de Ağa Hüseyin Paşa'dır. Yeniçeri erliğinden Yeniçeri ağalığına kadar yükselen Ağa Hüseyin Paşa; buradan da vezirliğe yükselmiş, fakat paşa olduktan sonra bile ağalık ünvanını bırakmamıştı. Bu sebepten ötürü tarihlerimizde de adı, (Ağa Hüseyin Paşa) şeklinde anılagelmiştir.

İkinci Mahmud, yeniçeri ocağını kaldırmağa karar verdiği vakit, «kaleyi içinden fethetmeği» düşünmüş; kendisine en büyük destek ve yardımcı olarak, o zaman ocağın başında bulunan Hüseyin ağa'yı seçmişti. Çok kanlı olaylar sonunda Yeniçeri ocağı kaldırıldı. Tarihlerimizin, (Hayırlı Olay) diye adlandırdıkları bu olayın tamamlandığından bir iki gün sonra idi. Bir gün İkinci Mahmud, Hüseyin Ağa'yı çağırıp ondan kesin durumu öğrenmek istedi:

«— Nasıl Hüseyin? Diye sordu. Şu yeniçeriler olacak it hergele yığınından, kıyıda köşede, belâsını bulmıyan kimse kaldı mı?»

Ağa Hüseyin Paşa, şu cevabı verdi:

«— Hiç merak etmeyiniz, hepsi temizlendi padişahım; benden başkası kalmadı.»

Bu Ağa Hüseyin Paşa'nın, daha genç bir Yeniçeri eri iken, başından geçmiş sevimli bir anı vardır:

Genç Yeniçeri Hüseyin, bir gece adamakıllı içer; sokaklarda körkütük serhoş dolaşıp nârâ atmıya başlar. Saatlerce sonra, bir yolunu bulup evinin kapısına varır, içeri giremeden oracıkta sızıp kalır. Tam o sırada, kol gezen çorbacıbaşılardan biri, onu görünce, başına dikilir; konuşmıya başlarlar:

«— Ulan sen askersin. Asker bu kadar içer, bu hallere düşer mi?»

«— Düşmez ama ağa; görüyorsun biz düştük işte..»

«— Vay kerata!. Kalk düş önüme öyleyse; gideceğiz.»

«— Gidecek miyiz?.. Nereye?.»

«— Ağa Kapısı'na!.» (Yeniçeri ağalığının Süleymaniye'deki makam binası.)

«— Ağa Kapısı'na mı? Hay Allah lâyığını versin senin yahu!. Bende yürüyecek hal olsa, Ağa Kapısı'na gideceğime, nah şuracıktaki kendi kapıma giderdim..»

BİR MİRASÇI ARANIYOR!

AZİZ NESİN

— 9 —

Ah orda olmalıydınız da o hali görmeliydiniz bir. Zavallı Muammer duvarın önünde durmuş, ölümü beklemekte. Elinde de sigarası... Kaçsa, bırak rezil olmayı, Pervin'in kocası büsbütün azıp kovalıyacak, pisipisine elinden kaza çıkacak. Halbuki onun bize sonradan söylediğine göre, Pervin'in kocası içinden «Allahım kaçsa da, beni cinayet işlemek zorunda bırakmasa...» diye dua edermiş, adımlarını ağır ağır atması da ondanmış ki, Muammer fırsat bulup da kaçsın... Muammer de, kaçarsam, herif azar, tetiği arkamdan çekmek zorunda kalır, diye düşünürmüş.

Beyim, öyle zamanlarda bir Allahın kulu da çıkıp, etme eyleme diyerek adamın elinden tabancayı almıyor.

Pervin'in kocası geldi geldi, Muammer'in önünde durdu, tabancayı göğsüne dayadı, tetiği ha çekti ha çekecek... Ben böyle heyecanlı bir manzara ömrümde görmedim. Klarkçı Muammer baktı ki kurtuluş yok, papuç pahalı, artık can havliyle karşısındakinin erkek olduğuna bile aldırmadan, efendime söyliyeyim, buna bir klark çekti ki beyim, yahu ne klark... Siz klarkın tesirine bakınız, Pervin'in kocasının eli aşağı sarktı ve tabanca elinden düştü. Muammer insafsız, hâlâ da klark çekiyor, herifi bitirecek... Sigarasının dumanını herife savurarak, başını ona bir uzatıp bir çekiyor. Adamın da başı gidip geliyor, koca adam sallanıyor ayakta... Bu sefer Pervin'in kocası yalvarmaya başladı: «Aman klarkı kes, ben ettim sen etme... Beni elegüne rezil etme, ben namuslu bir adamım...»

Muammer döndü gidiyor, Pervin'in kocası arkasından... Dönüp de Pervin'in kocasına ne dese iyi: «Bırakın peşimi!.. Benim öyle huyum yoktur.»

Adamın iradesi gitmiş klarkı yiyince, nasıl gitmesin arkasından... Herif «Karıcığım haklıymışsın...» diye inliyor. Bunun üzerine Muammer salondakilere döndü «Siz şahitsiniz vatandaşlar» dedi. «Ben bu adama vallahi billâhi de klark mlark çekmedim. İşte gördünüz o kendiliğinden arkamdan geliyor...»

Herkes gülmeye başladı. Paslı Pervin'le kızını görmeyin... «Çöz klarkı Muammer Bey...» diye yalvarıyorlar.

Bu vakadan sonra Klarkçı Muammer'in şöhreti sosyetede büsbütün yayıldı. Kadınlar «Ah bir klark çekiyor kardeş...» diye ballandıra ballandıra birbirlerine anlatıyorlar. Kimi kadın «Hadi canım lâf... Öyle şey olur muymuş...» deyince, öbürü «Büyük söylemeyin, o klarka can dayanmıyor...» diye kendisini müdafaa ediyor.

Muammer'i o zamanlar görseniz, burnu kafdağında... Paşa gönlünün beğenmediği kadınlara katiyen klark çekmiyor. Canı çekmezse bir kadını «Hanımefendi boşuna ısrar etmeyiniz rica ederim. Sizin iradeniz çok kuvvetli, sağlamsınız maşallah, size klark tesir etmez!» diye başından savıyor. Biliyor, bir baygın göz süzüp kaşını kaldırsa kadın üstünde kalacak... Kadınlar «Efendim bir kere deneyin bakalım...» dedikçe «Sizi klark tutmaz hanımefendi...» diyor.

Ne buyurdunuz? Eveeet... Benim de anlatmak istediğim size Betül Hanım.

Yiğenisiniz değil mi, tamam... Ben Betül Hanım'ı Klarkçı Muammer vasıtasıyla tanıdım da... Akrabanızdır alınmayın, Betül Hanım Klarkçı Muammer'i perişan etti, mahvetti adamı. Ben hakikatleri söylüyorum... Mahvetti ama, çok merhametli bir kadın, sonradan acıdı Muammer'e, yardım etti... Tabii...

Efendim, nasıl olduysa iyi bilemiyorum, bir ara Muammer'in mali durumu sarsılmıştı. Klarkçılıkla geçiniyor ama, demek o sıra klark çekecek münasip bir kadın bulamamış. İşte o günlerde Beyoğlu'nda Paslı Pervin'e rastlıyor. Demek çok sıkıntıda olacak ki, hemen oracıkta ayaküstü kadına bir klark çekiyor. Artık nasıl bir klark çekmişse, ikisi birlikte hemen pasaportlarını alıp ver elini Paris... Paslı Pervin altı ay sonra Paris'ten kocasına mektup yazmış: «Biricik kocacığım, tahmin edeceğin gibi benim hiçbir günahım yok. Muammer beni yolda görüp hem de ayaküstü klark çekmek suretiyle irademi elimden alıp beni peşinden Paris'e sürükledi. Beden suçlu olsa bile daima senin olan ruhum bigünahtır. Kirlenmiş olan bedenimi affetmesen bile, tertemiz kalmış olan ruhumu affet... Hiçbir zaman sana ruhumla ihanet etmedim. Her zaman için ruhum seninle beraberdir.»

Bu mektubu alınca kocası «Benim için önemli olan beden değil, ruhtur. Beden fanî, ruh bakidir. Ruh temizliği bana yeter, acele dön gel ey ruhum!» diye mektup yazıp karısını İstanbul'a çağırtıyor.

Ama kadın bu mektuptan sonra da uzun zaman Muammer'in klarkından çözülemediğinden Paris'te kaldı. Sonra İstanbul'a döndü ama ruhu kocasının, bedeni Muammer'in... Paslı Pervin'in kirli çıkısındaki paracıkları da yavaş yavaş suyunu çekiyor. Derken efendim Bayan Döviz... affedersiniz, ağzımız alışmış ta... O zamanlar halanıza Bayan Döviz denilirdi de... Evet, duyduk ki Bayan Döviz Avrupa seyahatinden dönmüş. Herkesin ağzında bir Bayan Döviz'dir gidiyor. Namını duymuşum ama, o zamana kadar görmemiştim. Bir kokteylde tanıdım kendisini, yani Lokum Betüş dedikleri boşuna değil... Affedersiniz, halanıza öyle derlerdi de...

Bir gece bir toplantıda Paslı Pervin'in kocası galiba fazlaca içmiş, sarhoş olmuş «Ben karımın yalnız ruhuyla tatmin olamıyorum, bedenini de isterim, ille de karımın bedeni...» diye ağlamaya başlamış. Doğrusu Betüş, çok merhametli kadındı. «Neye ağlıyor bu koskaca herif?» diye sormuş. Onlar da, karısının Klarkçı Muammer'in eline düştüğünü anlatmışlar... Betüş sadece «Yaaa...» demiş, o kadar... Bu «Ya...» lâfında çok mânâlar gizli. Bu «ya» öyle bir «Ya» ki, Betüş açıktan açığa Muammer'e meydan okuyor, belli.

Sosyetede aylarca konuşuldu durdu. Muammer de duymuş «Oną öyle bir klark çekeyim ki» demiş «Lokum Betül iyice şekerlensin...» Lâfı hemen Betül'e yetiştirmişler. O da o zaman anlatmış:

— Ayol, bu klark mlark, bunların hepsi numara... Kadınlar zaten dünden razı bu işe de, herif klark çekti, ne yapalım diye bahane uyduruyorlar, kocalarını uyutmak için suçu Muammer'in üstüne yıkıyorlar. Bizim sümsük Muammer ne zamandan beri başımıza klarkçı kesildi? Ben onu bilmez miyim, benim bildiğim Muammer pantalon düğmelerini iliklemeyi unutan, pantalonunu beline çekmekten âciz bir oğlandır...

Bu lâfı da hemen Muammer'e yetiştiriyorlar. İşte böyle böyle derken iki taraf da muharebeye hazır. Muammer, hayatının en büyük klarkını Lokum Betül'e çekip zafer kazanacak. Betüş de Muammer'in klarkını foslatacak... Hepimiz heyecan içinde aman bir karşılaşsalar diye bekleyip duruyoruz. Yüksek sosyete aylarca bu maça hazırlandı. Aman efendim, ne heyecan... Vallahi, Galatasaray - Fenerbahçe maçının heyecanı hiç kalır... Aylarca bu mesele konuşuldu, tartışıldı. Herkes Muammer'den yana... Çünkü, Betüş haklı çıkarsa bütün kocalar çok zor durumda kalacaklar, karılarının foyası çıkacak meydana... Klark yemiş kadınlar da istemiyor Muammer'in yenilmesini. Hele Muammer, onu hiç sormayın, yenilirse mahvolacak, mesleği elinden gidiyor, lâf değil geçim meselesi...

Neyse efendim maç gecesi geldi çattı. Yüksek Kulüp'te balo veriliyor. Betüş'le Muammer de baloya geldiler. O kadar meraklı ve heyecanlı ki, Ankara'nın, İzmir'in yüksek sosyete mensupları da sırf bu maçı görmek için İstanbul'a gelmişler.

Ah o Lokum Betüş... O gece neydi yarabbim! Bir âfet... Üstünde o zamanın parasıyla beşbin liralık bir tuvalet... Herkesin gözü onun üstünde. Hepsi de kızıyor. İçlerinden «Ah!» diyorlar, «bir klark yesin de düşsün Muammer'in arkasına... Zaten biz onun klark yemek için bu numarayı yaptığını biliyoruz.»

(Devamı var)

ALJİL TABLET

Baş ağrıları, yarım baş ağrıları, diş ağrıları, mafsal, bel ve arka ağrılarında, nezle ve gripde ateşin düşmesinde Aljil faydalıdır.

Günde 1-3 Tablet alınır.

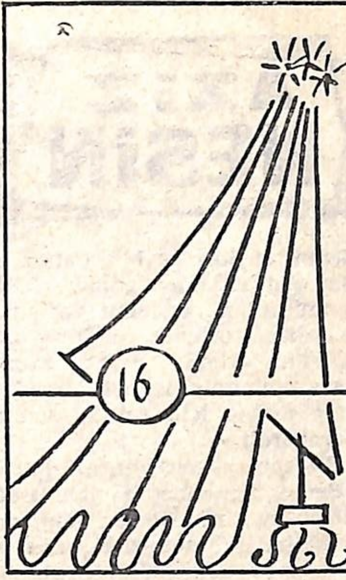
ALJİL

(AK—54)

SATILIK GELİN ESVABI

YAZAN - ADNAN TAHİR

ÇİZEN - TURHAN

SEN OKUDUN MU?... GÜZEL BİR ŞEY Mİ BARİ?... GEÇEN SEFERKİ PEK AHIM ŞAHIM DEĞİLDİ.

AKIL

Sosyetik bir toplantı sırasında Mac Twain'in yanına çok güzel bir kadın yaklaşır ve sorar:

— Zekî bir adam, mükemmel bir koca olabilir mi üstad?...

Meşhur yazar omuzlarını silker, müstehzi bir edayla cevap verir:

— Akıllı bir adam evlenmez ki Madam!

* * *

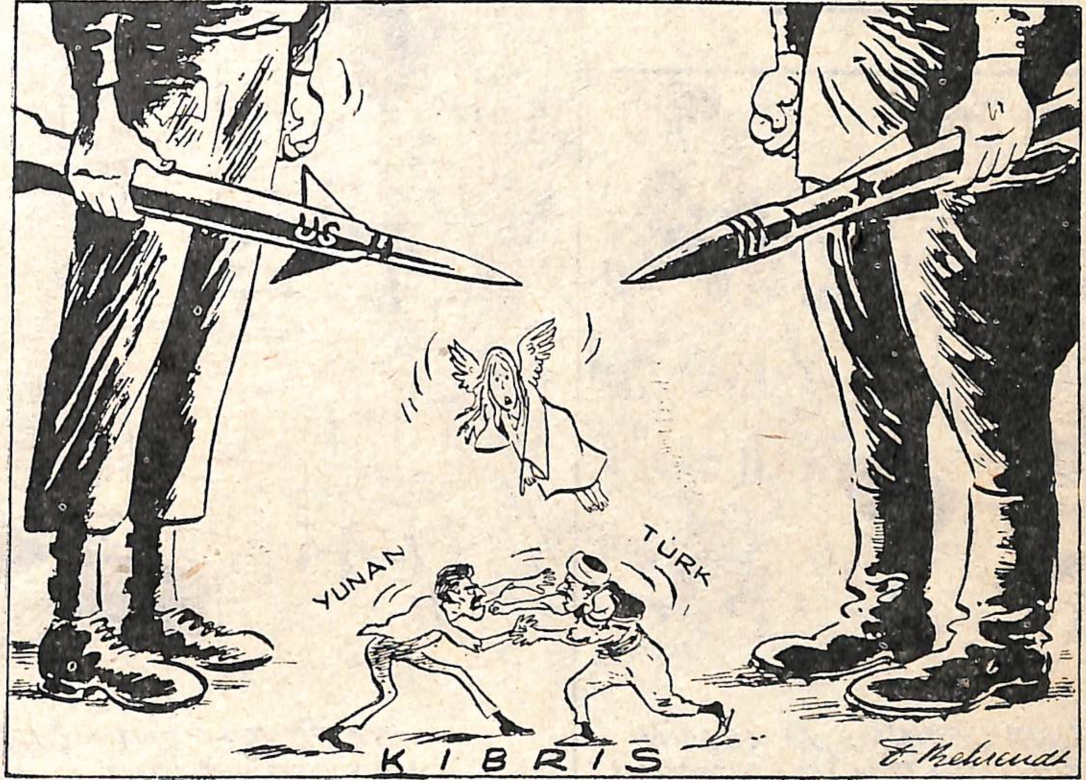
Hediye

Josephe arkadaşı Emile'e :

— Dünyada milyonlarca insan bulunmasına rağmen, aynı anda, aynı şeyi düşünen iki insan bulmak imkânsız! Ne garip değil mi? dedi.

Emile ise arkadaşını dikkatle süzdükten sonra:

— Azizim, dedi, düğününde hiç hediye almamış birisi gibi konuşuyorsun!...

Bir İsveç gazetesine göre Kıbrıs meselesi!

Çin çin!

KİMMİŞ ?

Otomobil kırmızı yandığı halde, yayaların geçidine tecavüz etmişti, tam o sırada trafik polisinin düdüğü duyuldu. Otomobildeki adam arabayı kenara çekerken kendi kendine söyleniyordu:

— Bu kadar köhne bir kasabada kalmasına, terfi edememesine sebep bu ukalâlığı!...

— Adınız? dedi polis,

— Dupont dedi adam,

Polis adamı dikkatle süzdükten sonra:

— Mösyö, dedi, lütfen kanunlara riayet edin, ciddî olun ve şimdi bana asıl adınızı söyleyin!...

— Peki, dedi Dupont, kızmayın canım! Mademki her şeyi öğrenmek istiyorsunuz dinleyin!.. Adım De Gaulle, Charles!!!...

Polis başını iki yana salladı:

— Şimdi oldu, dedi, önce beni atlatmağa çalıştınız ama ben yutmam bu numaraları!...

Zenginler yarışı

Newyork'un en zengin iki iş adamı birbirleriyle servet yarışına girmişlerdi:

Birincisi en pahalı Cadillac'ı satın aldı.

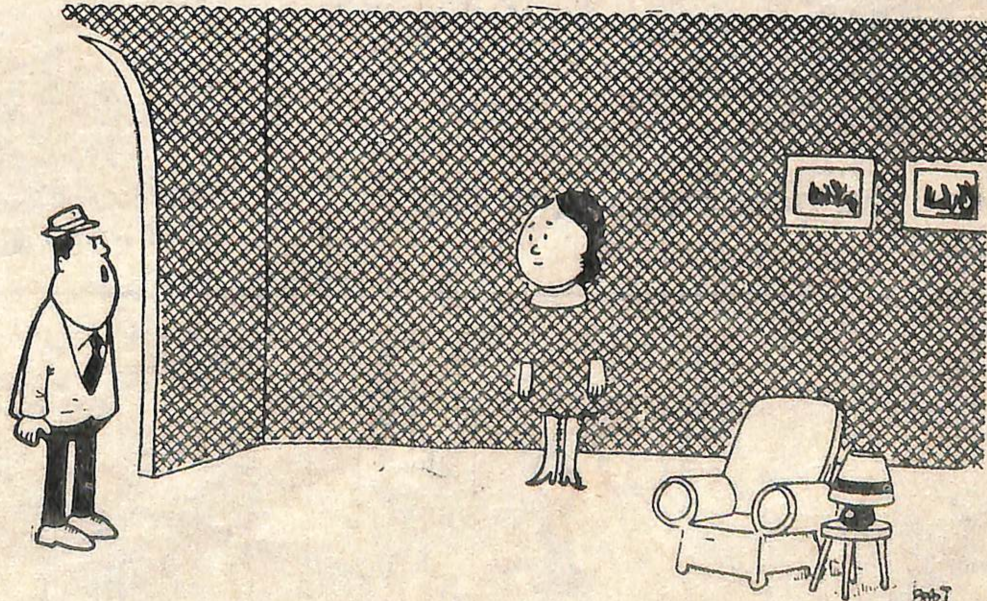
Ertesi gün öteki de aynını aldı.

Birincisi arabasına telefon koydurttu.

İkinci de hemen otomobiline telefon tertibatı yaptırttı ve ötekini bundan haberdar etmek için o'nun telefon numarasını çevirdi:

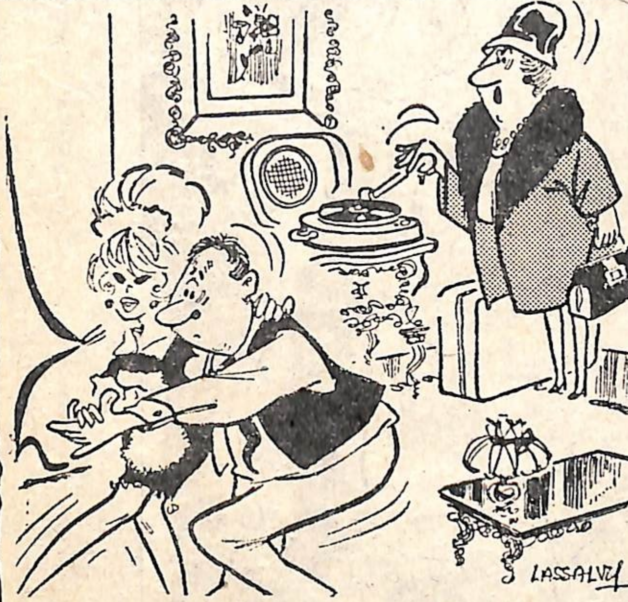
— Alô Smith dedi, sana arabamdan telefon ediyorum!

— Bir saniye bekle Jones, dedi öteki, birinci hatla konuşuyorum!!!...

— Rica ederim Roz, ya elbiseni değiştir, ya duvarın kâğıdını!

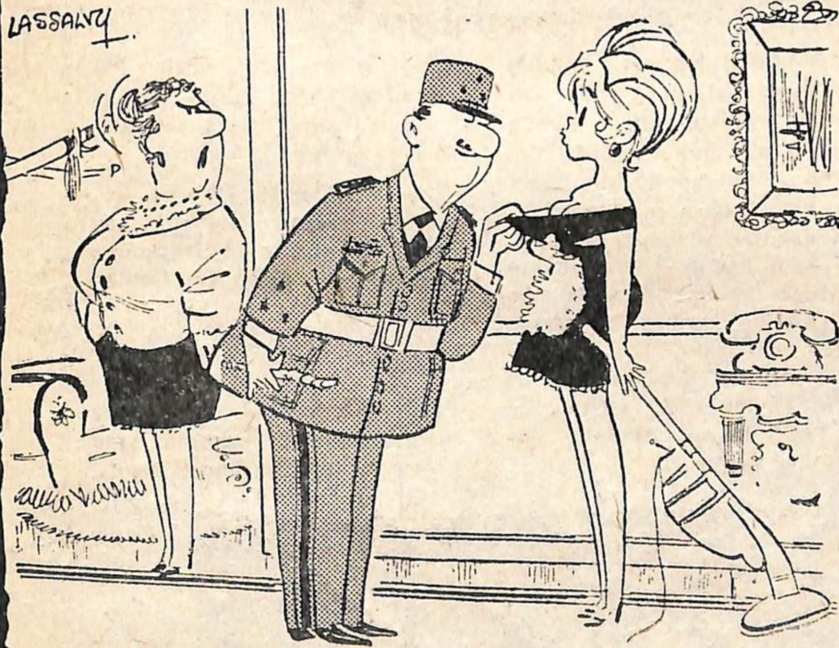
Dünya Karikatürleri

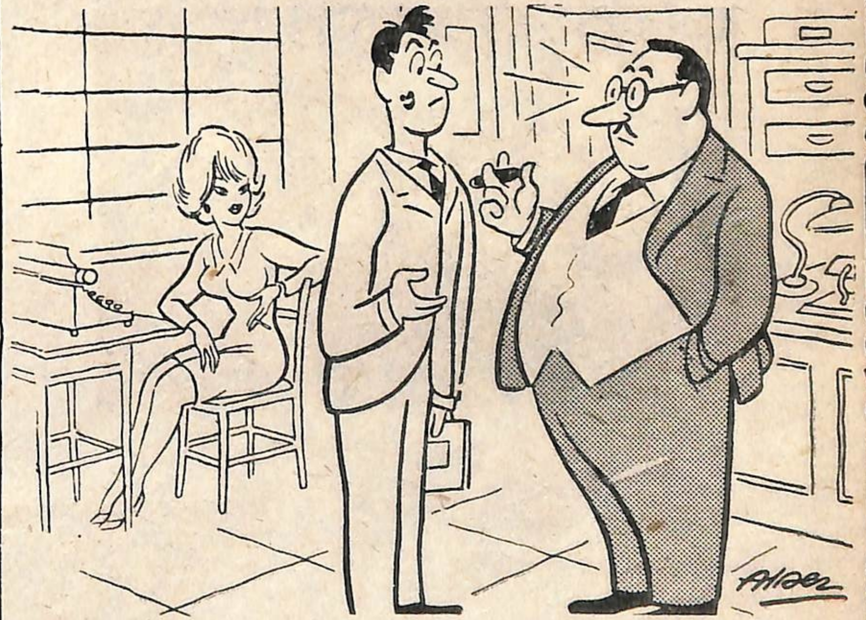
-BOŞUNA SEVİNME, ANNEMİN EVİNE GİTMEKTEN VAZGEÇTİM!

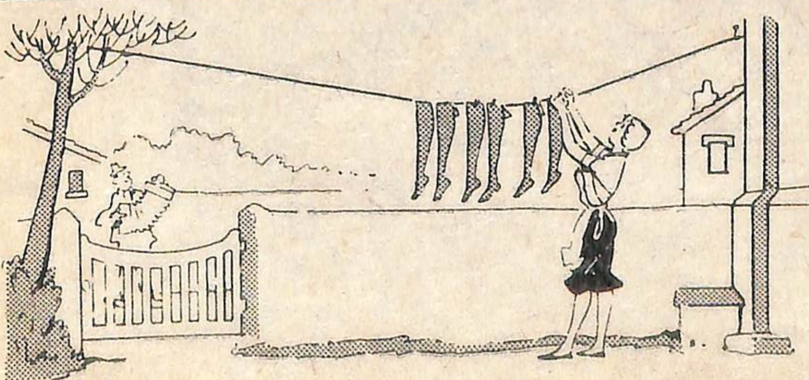
-KIZ, PENCERENİN ÖNÜNDE BÖYLE DURMA... HERİF TEPETAKLAK GİDECEK!..

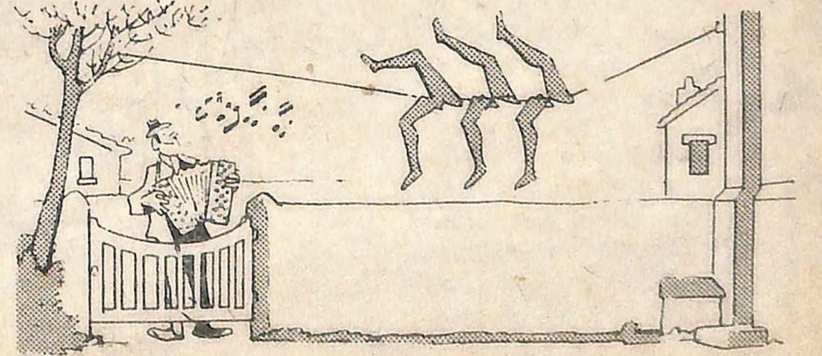

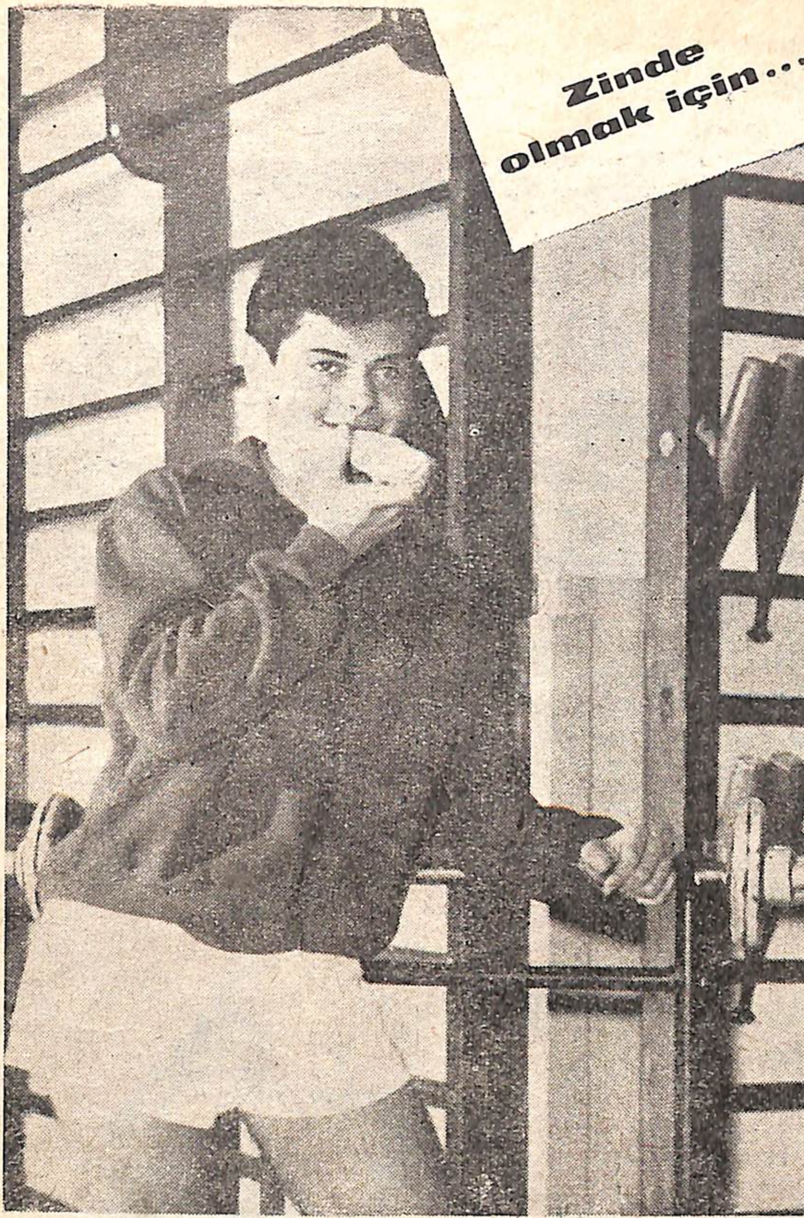
-POOOL, KENDİNE GEL... KIŞLADA TEFTİŞTE DEĞİLSİN!.

-ŞU YANAĞINDAKİ KIRMIZI LEKE NE?
-BİR DAKTİLO HATASI OLACAK!..

...SANA'ya ihtiyacı var.

Günlerini hareket hâlinde geçiren gençler, kaybettikleri enerjiyi ancak bol SANA'lı ekmek dilimleri ile tazeliyebilirler.

SANA, ihtiva ettiği A ve D vitaminleri ve kendine has lezzeti ile, yalnız gelişme çağındakilerin değil; büyüklerin de severek yedikleri en faydalı gıdadır.

Sana

ağıza tat, vücuda sıhhat!

GRAFİKA

S. 289

(İlâncılık: 8331—55)

(Reklâmcılık: 889—56)

REKLÂMLARINIZ İÇİN

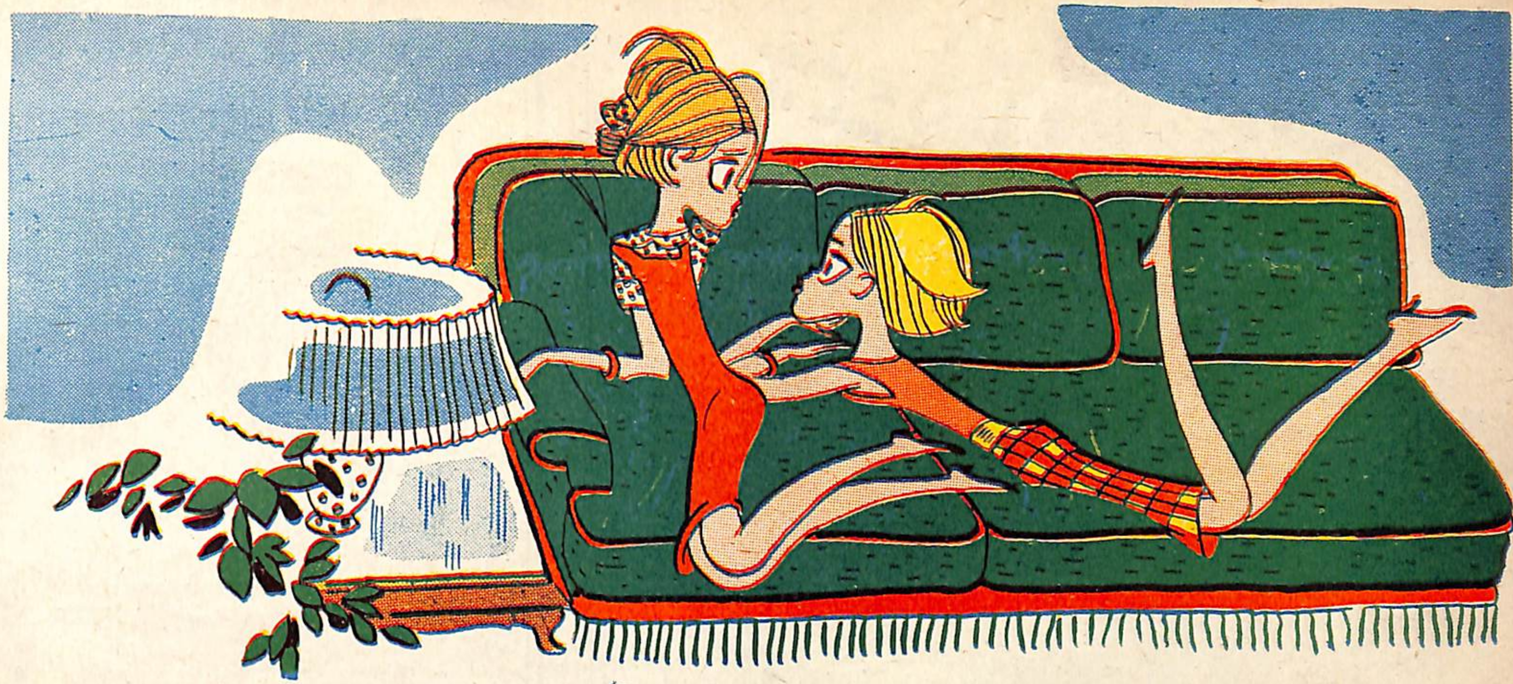
"BASIN İLÂN KURUMU"

Genel Müdürlük
Cağaloğlu, Türk Ocağı Caddesi No. 1
İstanbul
Telefon : 22 43 84 - 22 43 85
Telgraf Adresi : BASIN KURUMU

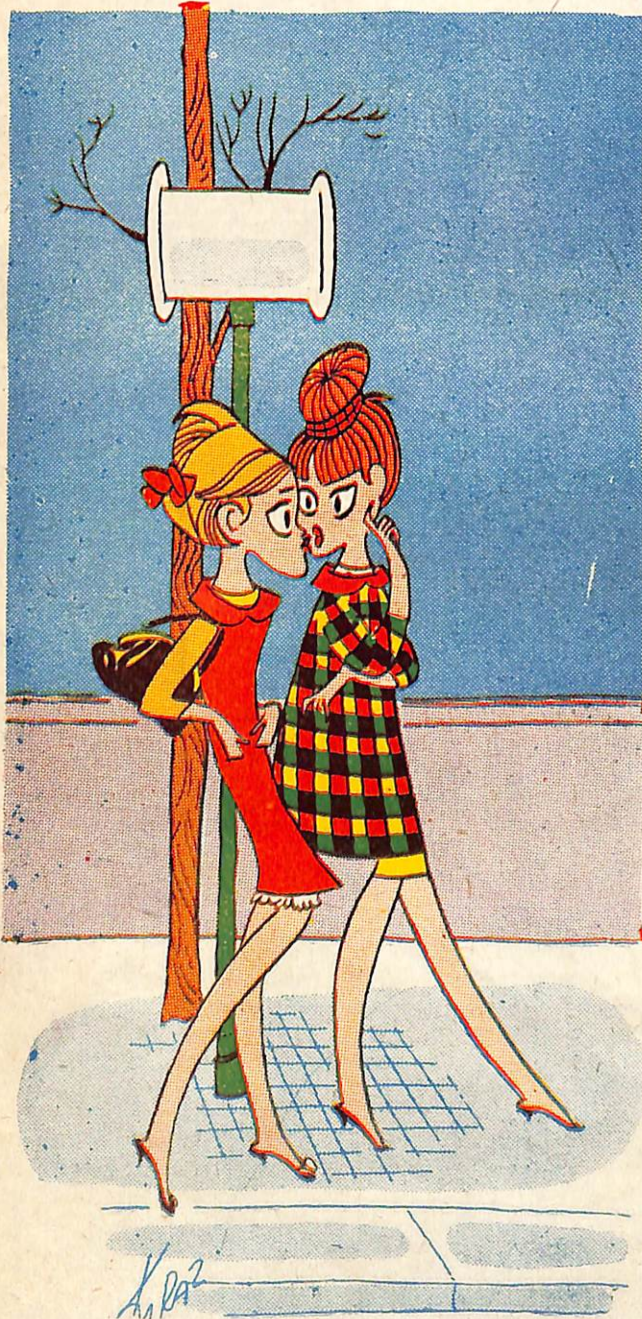
ŞUBELER	DIŞ MUHABİRLER	
İstanbul	A.B.D.	İsveç
Ankara	Almanya (Federal)	İsviçre
İzmir	Almanya	İtalya
Adana	Avusturya	Japonya
Bursa	Avustralya	Lübnan
Diyarbakır	Belçika	Macaristan
Erzurum	Bulgaristan	Norveç
Eskişehir	Çekoslovakya	Pakistan
Konya	Danimarka	Polonya
Zonguldak	Fransa	Portekiz
	Hollanda	Romanya
	İngiltere	Yugoslavya
	İspanya	Yunanistan
	İsrail	

(Basın: 2522—57)

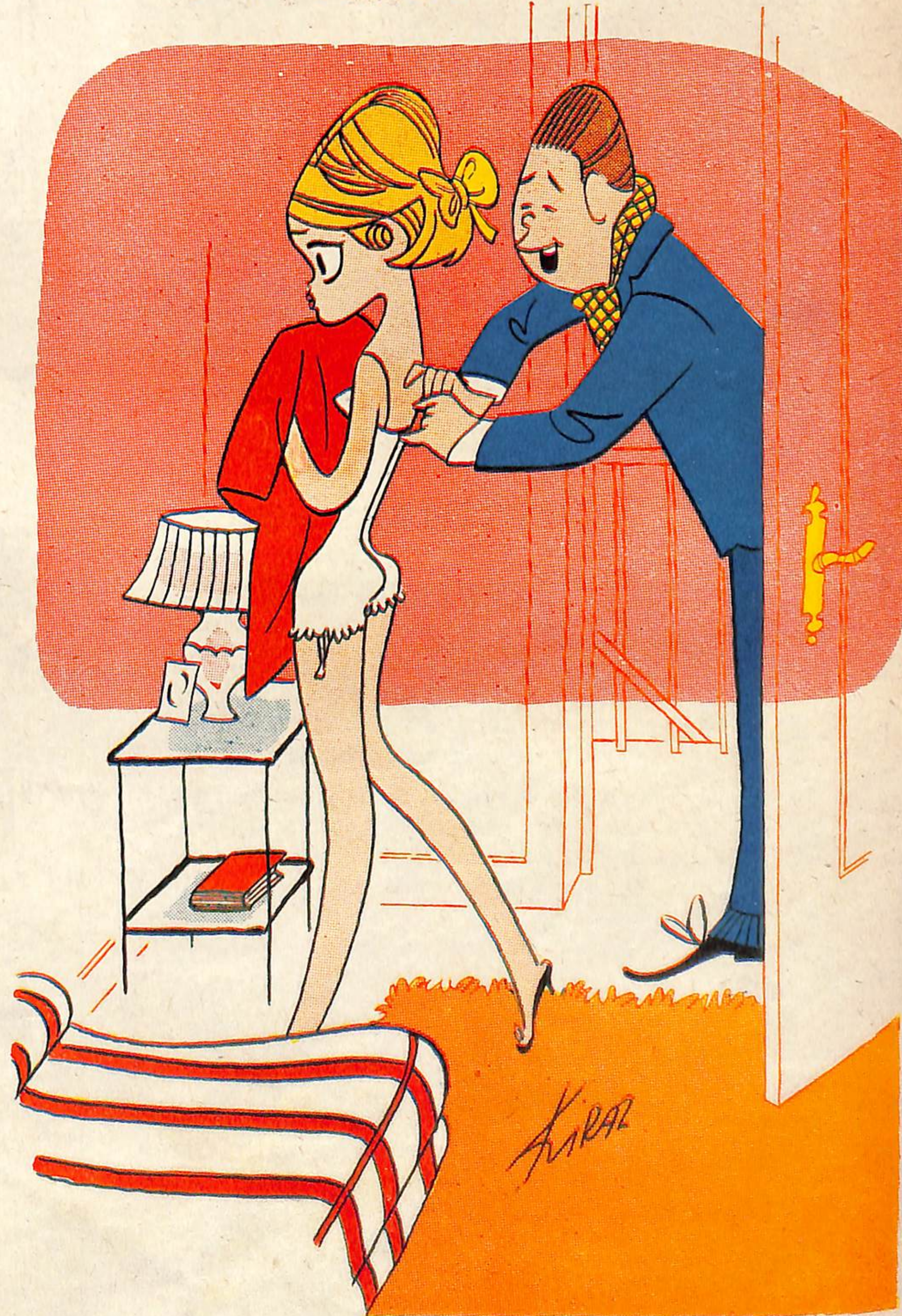
Akbaba

-BAZI GÜNLER ONU ÇILGINCA SEVİYORUM, BAZI GÜNLER NEFRET EDİYORUM-
ERKEKLER O KADAR ÇABUK DEĞİŞİYORLAR Kİ!

-HARİKA BİR DİŞÇİM VAR. O KADAR TATLI ŞEYLER SÖYLÜYOR Kİ DİŞİMİN OYULUP DOLDURULDUĞUNU DUYMUYORUM BİLE!

-RİCA EDERİM MATMAZEL. KOMŞULUK'TA BU KADAR KÜÇÜK YARDIMLARIN SÖZÜ OLMAZ